

*Resultat från systematisk uppföljning
av barns upplevelser i familjehemsvård*
– exemplet UBU-F

**Ylva Spånberger Weitz
Anna Svennblad
Henrik Karlsson**

Rapport 2017:2

Innehållsförteckning

Sammanfattning

Inledning.....	1
Vad är UBU-F?	2
Metod	3
Datamaterial	3
Analytisk strategi.....	4
Studiens begränsningar	4
Studiens kontext	5
Social barnavård i Sverige.....	5
UBU-F i Stockholms läns nordvästkommuner	5
Resultat.....	6
Barnens vardag i familjehemmet.....	7
Självskattad psykisk hälsa.....	7
Barnens upplevelser av kränkningar under tiden i familjehemmet.....	8
Skola och utbildning under placeringstiden	10
Barnens upplevelser av delaktighet och inflytande.....	12
Finns det skillnader mellan olika typer av familjehem?	13
Diskussion	15
Vardagen i familjehemmet: trygghet, inflytande och kränkningar	15
Umgänge med föräldrar och syskon.....	16
Skola och utbildning.....	17
Akutplaceringar	18
Skillnader mellan olika typer av familjehemsvård.....	18
Implikationer för praktik och fortsatt forskning.....	19
Slutord	21
Referenser.....	22
Bilaga	24

Sammanfattning

Som ett led i utvecklingen mot en evidensbaserad praktik och systematiska uppföljningar av socialtjänstens insatser har uppföljningsverktyget UBU-F utvecklats. I den här rapporten sammanställs resultatet från ett antal kvalitetsindikatorer i vilka familjehemsplacerade barn själva skattar kvaliteten på sina familjehemsplaceringar.

Datamaterialet består av samtliga uppföljningar avseende barn äldre än sju år som rapporterats in till UBU-F senast 2017-02-28 och som avser perioden 2013-01-01 till och med 2015-12-31. Enkäter utan barnintervju exkluderades dock. Totalt består stickprovet således av 122 enkäter.

Överlag i de uppföljningar som har studerats uppger de placerade barnen att de känner sig trygga i familjehemmet (86 %), att de litar på familjehemsföräldrarna (84 %), att de tycker familjehemsföräldrarna är snälla (92 %) och att de har en god psykisk hälsa (78 %). Vidare uppger barnen i många fall att de blir respektfullt bemötta (85 %), att de har tillgång till familjehemsföräldrarna när de behöver det (82 %), att de får tillräcklig hjälp med skolarbetet (73 %) och att de får vara med och påverka beslut som rör deras vardag (79 %). Dock uppger barnen i 30 % av fallen att de har utsatts för kränkningar, dessutom ofta i familjehemmet och vid upprepade tillfällen.

Skillnader mellan familjehemsvård som drivs i kommunal regi och familjehemsvård som är upphandlad har konstaterats till den upphandlade vårdens nackdel. Studien kan dock inte avgöra om detta beror på en faktisk kvalitetsskillnad mellan vårdformerna eller om det beror på systematiska skillnader hos de barn som placerats i respektive vårdform.

Resultaten är på flera sätt positiva, men de inrapporterade kvalitetsskillnaderna mellan vårdformerna måste studeras vidare, liksom det faktum att barnen i nära en tredjedel av uppföljningarna uppger sig ha blivit utsatta för kränkningar.

I ungefär en fjärdedel uppföljningarna ansåg sig barnen inte få den hjälp med skolarbetet som de behöver, vilket är en anmärkningsvärt hög siffra. I takt med att ett alltmer kunskapsbaserat samhälle växer fram blir skolresultat allt viktigare för ungas livslopp. Utan avklarad grundskola lider ungdomar synnerligen höga risker för senare social exkludering och marginalisering. Ett tydligt fokus på utbildning är därmed något som bör genomsyra det sociala arbetet med utsatta barn och unga.

Inledning

En global rörelse har under de senaste decennierna växt fram som har transformerat det sociala arbetets praktik med utsatta barn och unga. Internationella avtal som barnkonventionen implementeras allt tydligare i allt fler länder. I utredningar och vid åtgärder som rör barn råder det idag närmast konsensus bland socialarbetare om vikten av att bedöma vad som är bäst för barnet. Samtidigt har offentlig förvaltning fått en mer prestationsbaserad inriktning till följd av nya styrsystem som New Public Management (Barzelay, 2002). Utfallet av åtgärder ska nu mätas och jämföras och verksamheten ska kontinuerligt utvecklas och effektiviseras. Dessa styrprinciper har varit påtagliga för socialt arbete vars legitimitet i viss mån har kommit att ifrågasättas.

I Sverige svarade regeringen på utmaningarna i början på 90-talet genom att Socialstyrelsen fick i uppdrag att utveckla den sociala barnvården. Rättssäkerheten skulle öka, dokumentationen skulle bli nationellt enhetlig och insatserna skulle bli evidensbaserade. Kommunerna uppmuntrades från mitten av 2000-talet att utveckla rutiner för systematisk uppföljning, det vill säga att återkommande sammanställa aggregerad data från individuella ärenden för att utvärdera insatsernas resultat och brukarnas erfarenheter. På sikt var tanken att dessa databaser skulle utgöra en kunskapsbank för att utveckla ett evidensbaserat arbetssätt (Socialstyrelsen, 2013).

Parallellt med ett växande krav på systematisk uppföljning har betydelsen av barns delaktighet och barns brukarmedverkan i den sociala barnvården uppmärksamats alltmer, både inom forskning och i det sociala arbetets praktik (Nellvik, Nylander & Spånberger Weitz, 2013; Hyvönen & Alexanderson, 2014.) Även i socialtjänstlagen har kravet att beakta barnets bästa vid åtgärder som rör barn förtydligats (SFS 2012:776) och med den kommande inkorporeringen av barnkonventionen i svensk lag kan vi räkna med att exempelvis barns rätt till delaktighet kommer att stärkas ytterligare.

En metod som utvecklats både i linje med den nya kunskapsstyrningen och i linje med ökade krav på barns delaktighet är UBU-F – ett systematiskt uppföljningsverktyg för barn och unga i familjehem. Barns delaktighet inom socialtjänsten kan ske på flera nivåer: på individnivå kan det handla om att det enskilda barnet får möjlighet till inflytande över de beslut och åtgärder som rör hans vardag; på grupp- eller verksamhetsnivå kan det handla om att barn som klientgrupp får möjlighet till inflytande i en verksamhetsutveckling; och på strukturell nivå kan det handla om barns inflytande över politiska beslut eller över socialtjänstens mer övergripande organisering (Hyvönen & Alexanderson, 2014). Uppföljningen enligt UBU-F görs på gruppnivå och bygger i hög utsträckning på placerade barns egna beskrivningar av sin situation i familjehemmet.

I den här rapporten presenteras en studie av den information om familjehemsplacerade barn som finns i uppföljningssystemet UBU-F. *Syftet* med studien är att bidra till en systematisk uppföljning av familjehemsvården, baserat på de placerade barnens enkätsvar och med fokus på att lyfta fram barnens egna upplevelser av sin situation och sin vardag i familjehemmet. Som bakgrundsinformation presenteras även socialsekreterarnas uppgifter om barnen och deras placeringar. En förhoppning är att rapporten kan inspirera till utvecklingen av en evidensbaserad praktik genom att barnens egna röster synliggörs.

Vad är UBU-F?

Bakgrunden till UBU-F är att Göteborgs stad år 2009 inledde ett samarbete med IT-företaget Diosentic. De utvecklade tillsammans ett instrument för uppföljning av insatser till vuxna missbrukare. Utvecklingen av instrumentet följdes av Sveriges kommuner och landsting (SKL), som även bidrog till att sprida instrumentet. Några år senare vidareutvecklades instrumentet tillsammans med några kommuner till att omfatta barn och unga som placerats i Hem för vård och boende (HVB-hem). Huvudsyftet var att följa upp vården och att ge stöd i upphandlingen av HVB-vård. 2012 påbörjades utvecklingen av modulen för att även mäta barn och ungas upplevelser av att vara placerade i familjehem, en modul som kom att kallas uppföljning barn och unga-familjehemsvård (UBU-F). Ett viktigt syfte med UBU-F är att lyssna på barns upplevelser av socialtjänstens stöd och att sedan använda den kunskapen för att vidareutveckla både den egna verksamheten och för att ställa rätt krav på den upphandlade vården. Resultaten i UBU-F kan också fungera som ett stöd i upphandling av konsulentstödd familjehemsvård. Uppföljning genom UBU-F ska bidra till att i någon mån säkerställa barn och ungas rätt att:

- bli lyssnade till
- få stöd i skolarbetet
- få tillgång till hälsovård, sjukvård och tandvård
- känna trygghet i familjehemmet
- ha kontakt med sina föräldrar och syskon i den utsträckning de vill
- kunna påverka beslut som rör deras vardag

UBU-F består av ett frågeformulär i tre delar¹. En del besvaras av socialsekreteraren, en del av barnet eller den unge och en del av vårdnadshavaren. Socialsekreteraren besvarar frågor kring bakgrund och måluppfyllelse. Barnets frågor rör deras upplevelse av att vara placerad i familjehem och berör områden som till exempel trygghet, umgänge, psykisk hälsa, tillgång till familjehemsföräldrarna och deras möjligheter att påverka sin vardag. Frågorna är kopplade till BBIC-systemets behovsområden och syftar till att fånga de viktigaste områdena för uppföljning. Det har varit viktigt att frågorna i formuläret också innefattar de frågor som ska ställas vid socialtjänstens ordinarie uppföljningsmöten. På så sätt kan intervjun genomföras inom ramen för ett ordinarie uppföljningsmöte, där vissa svar matas in i UBU-F. Tanken är att alla familjehemsplacerade barn en gång per år, samt efter avslutad placering, ska bli intervjuade av sina socialsekreterare utifrån ett strukturerat frågeformulär. Svaren matas in i en databas och kan därefter sammanställas på gruppnivå. Socialsekreteraren fyller samtidigt själv i ett antal uppgifter om varje barn. Det finns även möjlighet att genomföra och rapportera in svar från strukturerade intervjuer med det placerade barnets föräldrar. Formuläret har sammanställts och digitaliserats av IT-företaget Diosentic och svaren har tillgängliggjorts genom deras plattform Dioevidence.

Flera av frågorna är skattningsfrågor och besvaras genom att socialsekreteraren eller barnet och vårdnadshavaren skattar sin upplevelse på en skala 1-5, där 1 är sämst/lägst och 5 är bäst/högst. Uppföljningen i UBU-F sker genom en personlig dialogintervju där socialsekreteraren muntligt ställer frågor till barnet eller vårdnadshavaren. Detta gör det möjligt att i situationen anpassa frågorna till den som intervjuas samt att under intervjuns gång både göra förtydliganden och ställa följdfrågor utifrån det samtal som förs. Dialogintervjun innebär en fördel när det gäller att minska problem med läsförmåga och

¹ Se bilaga *Frågeenkät. Uppföljning av Insatser Barn och unga.*

ordförståelse hos den som intervjuas. Formen ger också en möjlighet för socialsekreteraren att direkt fånga upp och bemöta eventuella frågor och oro hos barnet. För att säkerställa att frågorna besvaras på ett likartat sätt får alla användare genomgå en utbildning i UBU-F som omfattar en halvdag med avslutande test. Först därefter får den enskilde handläggaren en personlig användarlicens och tillgång till UBU-F.

Frågorna i UBU-F är framtagna i en process med handläggare, chefer, utvecklare och forskare. De frågeområden som berörs är därmed förankrade som viktiga områden att bevaka. Då frågorna ställs av handläggande socialsekreterare finns en risk att barnets svar påverkas av relationen mellan den som intervjuar och barnet. Svaren kan också påverkas av en aktuell sinnesstämning, av nyligen inträffade händelser och upplevelser eller av den miljö och det sammanhang där intervjun genomförs. Det är därför viktigt att betrakta svaren i UBU-F som indikatorer för barns samlade upplevelser av familjehemsvården, snarare än som statistiska beskrivningar av situationen för enskilda barn.

Alla familjehemsplaceringar i kommunen kan följas upp med UBU-F. Men det är bara barn från 7 år och uppåt som själva intervjuas. För yngre barn besvaras enbart socialsekreterarens och vårdnadshavarens del av frågeformuläret. UBU-F kan användas både för att följa upp en avslutad placering och för att göra en årlig uppföljning av en pågående placering.

All data från UBU-F samlas i en nationell databas. Databasen är tillgänglig för alla med licens i systemet. Den gemensamma databasen uppdateras i realtid vilket gör det möjligt att analysera aktuell data kontinuerligt. En svårighet är dock att databasen således förändras i takt med att nya frågeenkäter läggs in, vilket gör det svårare att sammanställa svaren. Genom att databasen är gemensam och tillgänglig för alla är det möjligt att även jämföra sig med andra kommuner. Alla svar är anonyma och går inte att spåra till en individ. Det innebär också att det inte är möjligt att följa individers väg genom vården och därmed inte heller vilken effekt vården fått på varje enskild individ.

Metod

Datamaterial

Datamaterialet består av samtliga uppföljningar som rapporterats in till UBU-F som avser perioden 2013-01-01 till och med 2015-12-31. Enkäter för uppföljningsintervjuer som genomfördes under denna period kan rapporteras in senare. Stoppdatum för datainsamling sattes till 2017-02-28. Då fanns svar från sammanlagt 163 uppföljningar från 11 kommuner. 146 av dem avsåg barn äldre än sju år. I 24 av dessa 146 uppföljningar har dock ingen barnintervju genomförts. Dessa uppföljningar har exkluderats eftersom syftet varit att studera de placerade barnens egna svar. Det analytiska stickprovet består därför slutligen av 122 enkäter, se tabell 1. Vi vill betona att antalet enkäter motsvarar det antal uppföljningar som gjorts och inte det antal barn som uppföljningarna gäller. Eftersom uppföljningar som regel görs löpande en gång per år för alla pågående placeringar, innebär detta att det för samma barn under 2013-2015 kan ha rapporterats in upp till tre uppföljningar.

Tabell 1*Datamaterialets sammansättning*

Kommun	Antal enkäter	Andel
Sollentuna	47	38 %
Lindesberg	18	15 %
Upplands-Väsby	14	11 %
Linköping	13	11 %
Göteborg	8	7 %
Västerås	6	5 %
Laxå	6	5 %
Hudiksvall	5	4 %
Övriga	5	4 %
Totalt	122	100 %

Analytisk strategi

Inledningsvis genomfördes en bred sökning i UBU-F för att få en bild av vilka frågor som finns och hur de har besvarats. Fokus var på frågor riktade direkt till de placerade barnen. De frågor vi valde ut handlar till övervägande del om hur barnet ser på sin vardag och sin livssituation under familjehemsplaceringen. Men även några frågor som besvarats av barnets socialsekreterare inkluderades, bland annat gällande bakgrundsinformation.

Analysen är i första hand deskriptiv. Korstabeller används i vissa fall, men även cirkeldiagram och stapeldiagram används för att åskådliggöra materialet.

I frågeformuläret finns flera frågor som de placerade barnen besvarar på en Likert-skala från 1-5. Med UBU-F följer en tydlig anvisning om att svarsalternativ 1-2 ska betraktas som ett ”underkänt” betyg, medan svarsalternativ 3-5 ska betraktas som ”godkänt”². I resultatpresentationen följs detta genom att svarsalternativ 1-2 respektive 3-5 slås samman till svarskategorierna negativt svar/värdering respektive positivt svar/värdering. På så vis förenklas de jämförande analyserna.

Studiens begränsningar

I dagsläget är svaren för få och för starkt koncentrerade till vissa kommuner för att vara representativa för alla familjehemsplacerade barn i Sverige. Resultatet ska därför snarare ses som ett exempel på hur data från en systematisk uppföljning kan sammanställas och analyseras. Liksom i alla kvantitativa studier av aggregerade data är kausala samband inte möjliga att säkerställa, men däremot associationer mellan olika variabler. Resultat på aggregerad nivå är heller inte direkt tillämpliga på individuell nivå.

Med hänsyn till ovanstående vill vi förtydliga att denna studie inte kan ge någon statistiskt generaliserbar bild av hur situationen ser ut för alla de barn som är placerade i familjehem. Vad studien ändå visar är vissa mönster och tendenser som kan vara värda att uppmärksamma i de verksamheter som berörs samt eventuellt studera vidare med andra metoder.

² Se bilaga *Frågeenkät. Uppföljning av Insatser Barn och unga.*

Studiens kontext

Social barnavård i Sverige

Sverige är välkänt för generösa och universella välfärdstjänster som syftar till att lindra fattigdom och sociala problem (Esping-Andersen, Garfinkel, Han, Magnuson, & Wagner, 2012; Ferrarini, Nelson, & Sjöberg, 2010; Korpi & Palme, 1998). Staten organiserar dock inte den sociala barnavården, utan den organiseras lokalt i landets 290 kommuner (Hessle & Vinnerlung, 1999; Lundström & Sallnäs, 2003). Socialtjänsten regleras av en ramlag, socialtjänstlagen (2001:453) SoL, som stadgar de övergripande mål som kommunerna själva måste bestämma sig för hur de ska uppnå (Hetzler, 1990).

Utredningar om utsatta barn initieras vanligtvis efter att en anmälan om oro för ett barn inkommit till socialtjänsten. Andelen frivilliga ansökningar är klart färre (Cocozza, Gustafsson & Sydsjö, 2007; Sundell, Egelund, Andrée Löfholm, & Kaunitz, 2007). En utredning ska därefter mynna ut i ett beslut om åtgärder baserat på risken för negativa utfall senare i livet (SoL 5 kap. 1§). Vid klart förhöjda risker ska insatser erbjudas som syftar till att bryta en negativ livsbana och mildra konsekvenserna av tidigare och aktuell riskexponering. Vid akut och konkret fara finns tvångsmöjligheter i lagen om vård av unga (1990:52) LVU, men lagstiftningen och förarbetena är tydliga med att insatser i första hand ska vara frivilliga (prop. 1979/80). I Sverige har cirka 3-4 % av ungdomarna erfarenhet av vård utanför hemmet, och de flesta av dem placerades som tonåringar (Vinnerljung, 2017).

Vanliga insatser inom social barnavård är kontaktpersoner och kontaktfamiljer (Vinnerljung & Franzén, 2005), men även familjebehandling förekommer ofta (Löwenborg & Sjöblom, 2009). Vid placeringar utanför hemmet är de flesta barn under 13 år i familjehem, medan tonåringar oftare är på institution (Vinnerljung, Sallnäs, & Kyhle Westermarck, 2001). Barn inom socialtjänsten är sällan medvetna om att en utredning genomförts och placerade barn saknar ofta kunskap om varför de har placerats (Cederborg & Karlsson, 2001; Henriksson, 1994; Henriksson & Nelson, 2003).

UBU-F i Stockholms läns nordvästkommuner

I Stockholms läns nordvästkommuner väcktes intresset för att följa upp brukarnas upplevelser av vården utifrån erfarenheter av missförhållanden i familjehem och jourhem. Politikerna i Sollentuna och Upplands Väsby gavs i uppdrag att hitta ett sätt att följa upp familjehemsvården ur ett brukarperspektiv. Som ett svar på uppdraget inleddes 2013/2014 ett projekt med att använda UBU-F. Syftet var att hitta missförhållanden och identifiera utvecklingsområden. Projektet avslutades 2015, men både Sollentuna och Upplands Väsby har fortsatt arbeta med UBU-F för att systematiskt följa upp sin familjehemsvård. Från 2016 har även Järfälla kommun anslutit sig till UBU-F. Data från UBU-F används idag i kommunernas uppföljningsarbete för att identifiera styrkor och utvecklingsområden inom familjehemsvården samt för att följa särskilda satsningars genomslag. Ett exempel på det senare är Sollentuna kommuns satsningar på familjehemplacerade barns skolgång och skolresultat där kommunen följt effekterna i UBU-F.

FoU-Nordväst har genom en av sina medarbetare haft en fortsatt medverkan i utvecklingsarbetet av UBU-F. Frågeformuläret har efter 2015 utvecklats och reviderats utifrån nya kunskaper och erfarenheter och omfattar idag alla insatser för barn och unga inom socialtjänsten. I detta arbete har även syftet med uppföljningen förtydligats till att enbart omfatta barnens upplevelser av vården.

Resultat

Inledningsvis ger vi en översiktlig bild av barnen och deras placeringar, baserad på data hämtad från socialsekreterarnas svar, det vill säga del ett i UBU-F. Därefter följer våra huvudresultat som baseras på svaren från del två i UBU-F, det vill säga de frågor som barnen själva har besvarat och som rör deras upplevelser av familjehemsvården.

I tabell 2 presenteras bakgrundsinformation om de familjehemsplacerade barn som uppföljningarna gäller samt om deras pågående placeringsinsatser.

Tabell 2

Information om barnen och hur de är placerade

Variabel	Andelar	Variabel	Andelar
Kön		Lagrum	
<i>Flickor</i>	57 %	<i>SoL</i> ²	61 %
<i>Pojkar</i>	43 %	<i>LVU</i> ³	39 %
Ålder vid placering		Typ av familjehem	
<i>0-3 år</i>	9 %	<i>Familjehem egen regi</i>	67 %
<i>4-6 år</i>	16 %	<i>Jourhem</i>	6 %
<i>7-12 år</i>	34 %	<i>Nätverkshem</i>	11 %
<i>13-18 år</i>	41 %	<i>Konsulentstödda familjehem</i>	16 %
Huvudskäl till placering		Hur insatsen inleddes	
<i>Familjerelaterade skäl</i>	84 %	<i>Akut placering</i>	45 %
<i>Beteenderelaterade problem</i>	11 %	<i>Planerad placering</i>	50 %
<i>Övrigt</i>	5 %	<i>Vet ej</i>	5 %
Typ av utförare			
<i>Ramavtal/direktupphandlad</i> ¹	29 %		
<i>Egen regi</i>	71 %		

Not.

n=122

1. I denna kategori ingår både direktupphandlad familjehemsvård och familjehemsvård som har upphandlats via ramavtal. Cirka hälften av dessa placeringar bestod av direktupphandlad familjehemsvård utanför ramavtalet.

2. Socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

3. Lagen om vård av unga (1990:52), LVU.

Svaren kommer från socialsekreterarna.

En klar majoritet av uppföljningarna gäller barn som placerades när de var i skolåldern (7-18 år). Drygt hälften av uppföljningarna gäller flickor. Den vanligaste placeringsorsak som uppges är omsorgsbrister eller andra omständigheter relaterade till föräldrarnas problematik. Endast i 11 % av fallen uppges beteenderelaterade problem hos barnet ligga till grund för placeringen. Den vanligaste placeringsformen var familjehem i kommunens egen regi³. I nära hälften av fallen uppges den pågående familjehemsplaceringen ha inletts som en akut åtgärd, vilket enligt definitionen i UBU-F innebär att placeringen inleddes inom 48 timmar från det att beslut om placering hade fattats (se bilaga, fråga 16). I en majoritet av fallen var placeringen beslutad enligt socialtjänstlagen, vilket indikerar att den genomfördes med föräldrarnas samtycke.

³ Styrningen av familjehemsvård i regi av olika aktörer är komplex både i juridisk och i praktisk bemärkelse. I denna rapport utgår vi från den definition som anges i formuläret för UBU-F: *Med 'Egen regi' menas verksamhet som kommun bedriver själv i den egna förvaltningen. Egna kommunala bolag är EJ egen regi* (se bilaga, fråga 11). För en utförligare beskrivning av vad som gäller för organisering, styrning och uppföljning av familjehemsvård, se Socialstyrelsen (2012) samt Vårdanalys (2016).

Barnens vardag i familjehemmet

Efter denna inledande presentation av mer formella uppgifter kring barnens placeringar övergår vi nu till att presentera hur barnen själva har beskrivit sin vardag under tiden i familjehemmet. I tabell 3 anges barnens svar på ett antal kvalitetsindikatorer som rör hur de upplever sin vistelse och vardag i familjehemmet.

Tabell 3

Barnens uppleveler av vardagen i familjehemmet

Kvalitetsindikator	Andelar
Känner sig trygga i familjehemmet	86 %
Litar på familjehemsföräldrarna	84 %
Tycker att familjehemsföräldrarna är snälla	92 %
Tycker att de får ett respektfull bemötande i familjehemmet	85 %
Tycker att de har tillgång till familjehemsföräldrarna när de behöver det	82 %
Tycker att de får den hjälp de behöver i skolarbetet	73 %
Tycker att de får vara med och påverka beslut sin vardag	79 %
Mår bra (självskattad psykisk hälsa)	78 %
Har blivit utsatt för kränkande behandling	30 %

Not. n=122.

I en stor del av uppföljningarna uppger barnen att de känner sig trygga i familjehemmet, litar på familjehemsföräldrarna, tycker att familjehemsföräldrarna är snälla, blir respektfullt bemötta i familjehemmet samt att de får vara med och påverka sin vardag. Överlag signalerar barnen alltså en positiv upplevelse både av relationen till familjehemsföräldrarna och av bemötandet och klimatet i familjehemmet. I nära en femtedel av fallen uppger barnen dock att familjehemsföräldrarna sällan är tillgängliga när de behöver dem och i nära en fjärdedel av fallen tycker barnen att de inte får den hjälp de behöver med skolarbetet. I en majoritet av fallen uppger barnen att de mår bra under sin placering. Samtidigt uppger barnen i nära en tredjedel av uppföljningarna att de utsatts för en allvarligt kränkande eller på annat sätt obehaglig behandling under sin tid i familjehemmet. En fördjupad analys av dessa kvalitetsindikatorer presenteras nedan.

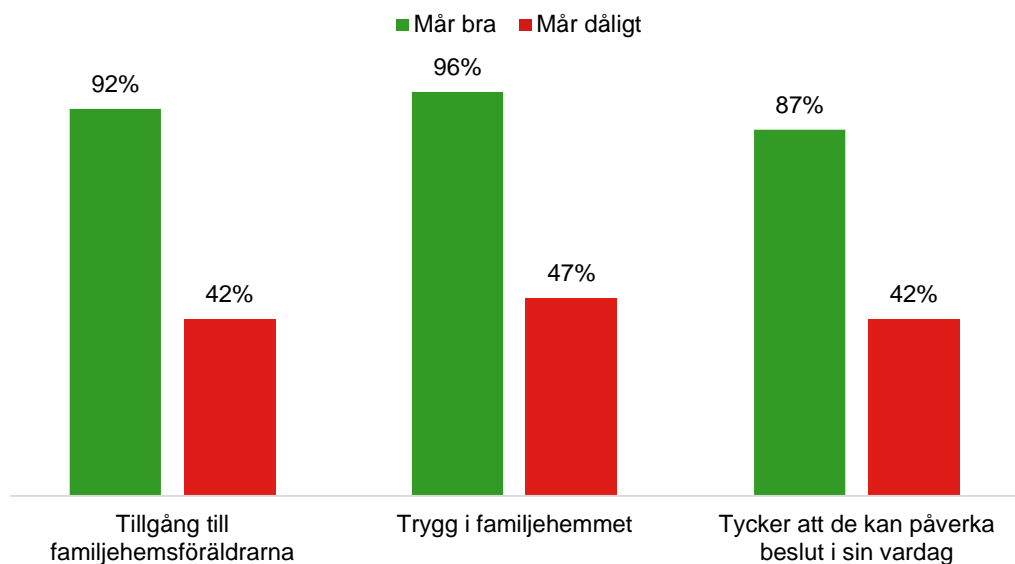
Självskattad psykisk hälsa

I ungefär fyra femtedelar av alla uppföljningar svarar barnen positivt på frågan om hur de mår under familjehemsplaceringen. I drygt en femtedel av fallen uppger barnen istället att de mår dåligt eller mycket dåligt. Även om de barn som uppger att de mår dåligt är relativt få är det ändå en viktig grupp att uppmärksamma.

I Stapeldiagram 1 illustreras en tydlig association mellan upplevelsen av att må bra och andra positiva upplevelser av vardagen i familjehemmet. De barn som mår bra uppger i betydligt högre grad också att de känner sig trygga i familjehemmet, att de har tillgång till sina familjehemsföräldrar när de behöver det och att de kan påverka beslut i sin vardag. På motsvarande sätt uppger de barn som mår dåligt oftare negativa svar på dessa frågor. Det vi ser här är ett *kumulativt mönster* eller en *kumulativ association*, det vill säga att flera positiva upplevelser tycks fungera stärkande i relation till varandra (och vice versa). Detta är betydelsefullt då det signalerar att positiva upplevelser på ett område tenderar att föra med sig fler positiva upplevelser även då det gäller andra aspekter av de vardagliga relationerna i familjehemmet.

Stapeldiagram 1

Hur barnen mår jämfört med hur de upplever tillgången till familjehemsföräldrarna, trygghet i familjehemmet samt inflytande över sin vardag

Not. n=122

Barnens upplevelser av kränkningar under tiden i familjehemmet

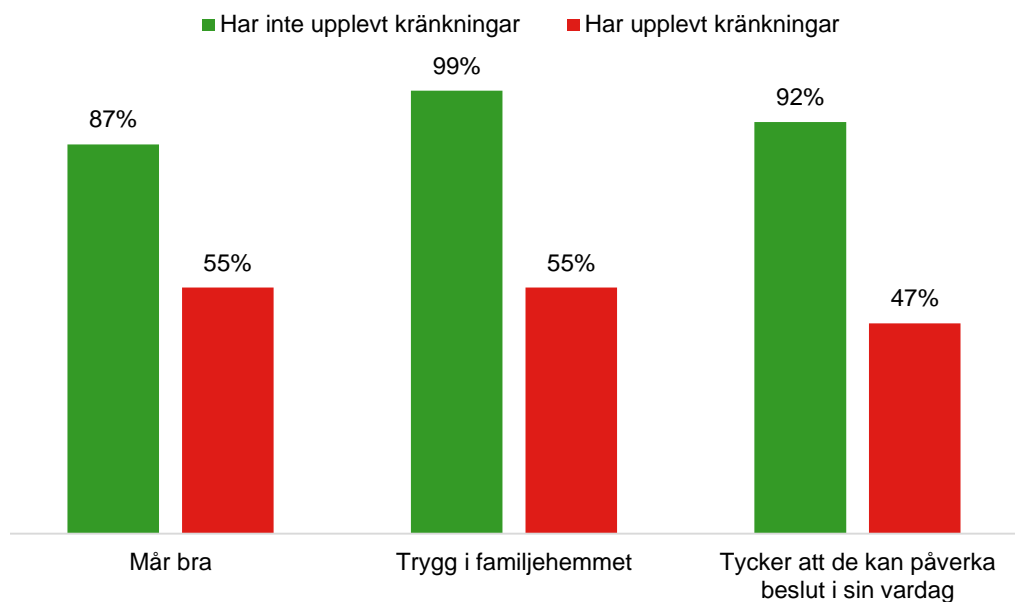
I totalt 30 % av uppföljningarna uppger barnen att de under sin tid i familjehemmet har varit utsatta för kränkande behandling. Här bör betonas att det i frågeformuläret som används i UBU-F specifikt frågas efter om barnet har varit utsatt för en allvarligt kränkande eller på annat sätt obehaglig behandling, vilket också förtydligas med ett antal illustrerande exempel att relatera till i det dialogsamtal som ligger till grund för enkätsvaren (se bilaga, fråga 56). Dessa anvisningar, i kombination med dialogsamtalet som form, torde borga för att svaren i hög grad fångar in just den typ av allvarliga kränkningar som frågan avser att mäta.

I stapeldiagram 2 presenteras hur upplevelsen av kränkningar förhåller sig till andra aspekter av den upplevda vardagen i familjehemmet. Ett tydligt mönster som framkommer är att de barn som uppger att de *inte har* blivit utsatta för kränkningar i högre grad också rapporterar att de mår bra, att de känner sig trygga och att de har möjlighet att påverka beslut som rör dem själva i deras vardag. På motsvarande sätt beskriver de barn som uppger att de *har* varit utsatta för kränkningar genomgående en sämre psykisk hälsa, lägre trygghet och sämre möjligheter att påverka sin vardag. Som exempel kan nämnas att i de uppföljningar där barnen uppger att de har blivit kränkta uppger 31 % att de också mår dåligt eller mycket dåligt under sin familjehemsplacering, detta jämfört med 9 % för de uppföljningar där barnen uppger att de inte har upplevt kränkningar⁴.

⁴ Ytterligare 14 % i gruppen av barn som upplevt kränkningar, respektive 4 % i gruppen av barn som inte upplevt kränkningar, svarade *vet ej* på frågan om hur de mår.

Stapeldiagram 2

Barnens uppleveler av kränkande behandling jämfört med deras upplevelser av psykisk hälsa, trygghet i familjehemmet samt inflytande över sin vardag

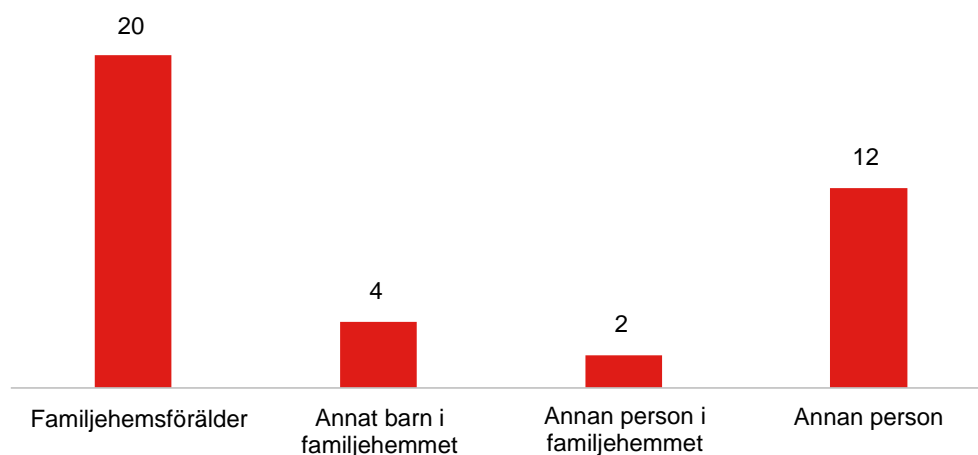
Not. n=122

Barnens relation till den som kränker samt kränkningarnas omfattning

I de 36 uppföljningar där barnen uppger att de någon gång har utsatts för kränkande behandling, har det även ställts följdfrågor om vem som har utsatt dem samt om hur ofta kränkningarna har skett. Sammanställningen av vilka personer som barnen uppger har kränkt dem redovisas i stapeldiagram 3. För tydlighetens skull vill vi påpeka att samma barn kan uppge flera alternativ på frågan om vem som har utsatt dem för kränkningar. Kategorierna är därmed inte ömsesidigt uteslutande då ett och samma barn kan uppge att de har utsatts för kränkningar av flera olika personer.

Stapeldiagram 3

Vem har kränkt barnet?

I totalt 36 uppföljningar har 38 svar getts av barnen, dvs. att svaren inte är ömsesidigt uteslutande.

Sammanställningen visar att en klar majoritet av de barn som uppger att de har blivit utsatta för kränkande behandling också uppger att kränkningen har skett inom familjehemmet, i de flesta fall av en familjehemsförälder.

Angående kränkningarnas omfattning har barnen i 61 % av de 36 uppföljningarna svarat att kränkningarna har förekommit *vid flera tillfällen* och/eller varit *regelbundet återkommande*.

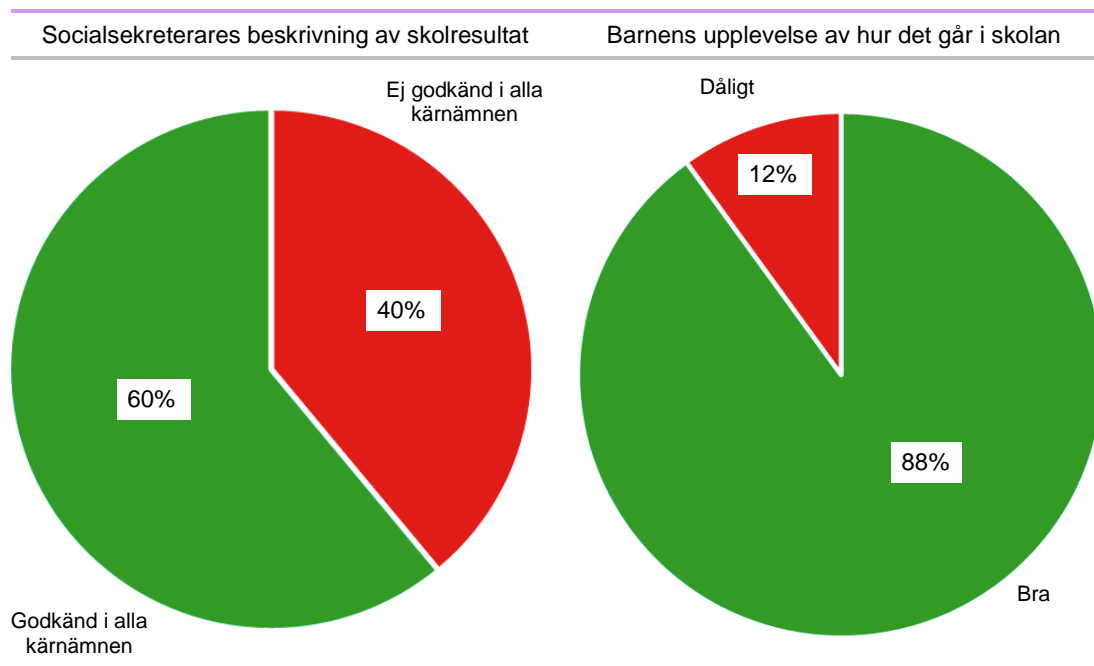
För en majoritet av de barn som har upplevt kränkande behandling under sin tid i familjehemmet handlar denna upplevelse således om upprepade kränkningar som oftast sker inom familjehemmet. Detta belyser på ett tydligt sätt allvaret i barnens upplevelser.

Skola och utbildning under placeringstiden

I UBU-F finns uppgifter inte bara om hur barnet har det i familjehemmet utan även om hur det går för barnet i skolan under familjehemsplaceringen. Både handläggande socialsekreterare och barnet själv får svara på frågor om skolgången. Handläggaren fyller i uppgifter om barnets uppnådda skolresultat (godkänd/ej godkänd) och barnet svarar på den mer övergripande frågan: ”Hur går det i skolan?”. Se cirkeldiagram 1-2.

Cirkeldiagram 1-2

Skola och utbildning¹

Not. n=84

1. I diagrammen ingår endast de barn som uppges ha fått ett skriftligt betyg/omdöme. Följande svar har uteslutits: "har ej fått betyg ännu"; "ej relevant – går ej i skola"; och "vet ej". Detta gäller både frågan om uppnådda kunskapsmål som socialsekreteraren fyller i (se bilaga, fråga 31) och frågan till barnen om hur de tycker det går i skolan (se bilaga, fråga 49). Sammanlagt gäller detta 38 barn.

En tydlig diskrepans syns mellan hur handläggarna beskriver barnens skolresultat och hur barnen själva beskriver att det går för dem i skolan. I en klar majoritet av uppföljningarna uppger barnen själva att det går bra för dem i skolan. Samtidigt anger socialsekreterarnas svar att barnen i 40 % av fallen saknar godkända betyg i kärnämnen. Vi vill också poängtera att de 60 % av fallen där barnen uppges vara godkända i kärnämnen inte alltid innebär att de är

godkända i övriga skolämnen. Endast i 43 % av fallen uppges barnen ha godkända betyg i samtliga skolämnen.

Vi kan inte med utgångspunkt från materialet säga någonting om hur barnens förhållandevis positiva skattning av sin skolsituation kan förklaras. Vad vi vet är att frågan som ställs till socialsekreterarna är väldigt specifik och handlar om formellt uppnådda skolresultat medan frågan som ställs till barnen är mer övergripande och snarast fångar in en subjektiv upplevelse av "hur det går" i skolan. Sannolikt är att barnen på en sådan fråga inte enbart (eller ens i första hand) svarar på hur det går för dem i skolarbetet. Troligt är att de också väger in upplevelser av hur skolsituationen fungerar för dem på ett mer socialt plan; till exempel hur de trivs och hur de kommer överens med lärare och klasskamrater. Detta är viktigt att poängtera då det som ser ut som en diskrepans mellan socialsekreterarnas och barnens svar till viss del kan vara konsekvens av att de frågor som ställs i UBU-F helt enkelt mäter olika saker.

I cirkeldiagrammen ovan ingår endast de svar där barnen uppges ha fått ett betyg/skriftligt omdöme från skolan. I 22 fall har handläggaren uppgett att barnet inte har fått något betyg/skriftligt omdöme. Det råder dock en viss otydlighet kring hur denna siffra ska tolkas och tillika hur svaren på motsvarande fråga i UBU-F ska fyllas i. I frågeenkäten ges en uttrycklig anvisning om att frågan om uppnådda kunskapsmål endast gäller de barn som har fått ett skriftligt betyg från skolan (se bilaga, fråga 31). För övriga barn finns istället svarsalternativet *Har ej fått betyg ännu*. I datasystemet UBU-F, där alla svar från intervjuerna matas in, är svarsalternativet istället formulerat *Har ej fått betyg/skriftligt omdöme*. Denna otydlighet gör det svårt att veta hur frågan ska tolkas och i vilken utsträckning även skriftliga omdömen har inkluderats vid svar gällande barnets uppnådda kunskapsmål. Vid en kontroll för barnens ålder kan vi se att 10 av 22 barn i åldern 7-11 år inte uppges ha fått något betyg/skriftligt omdöme, jämfört med 12 av 100 barn i åldern 12-21 år. Då skriftliga betyg i skolan ges från 12 års ålder tycks många ha tolkat frågan som att skriftliga omdömen för de yngre åldrarna inte ska inkluderas i bedömningen. Otydligheten påverkar inte i någon högre grad resultaten i de diagram som presenterats. Däremot påverkar det bedömningen av huruvida andelen uppföljningar (totalt 18 %) där barnen uppges sakna betyg (och/eller skriftligt omdöme) är att betrakta som en anmärkningsvärt hög siffra eller inte.

Stöd i skolarbetet

En viktig aspekt av barnens skolsituation under placeringen är också vilket stöd i skolarbetet de får från sina familjehem. I ungefär tre fjärdelar av uppföljningarna svarar barnen att de ofta eller alltid får den hjälp de behöver med sitt skolarbete, medan barnen i ungefär en fjärdedel av fallen svarar att de aldrig eller sällan får den hjälp de behöver⁵. En fjärdedel kan i detta sammanhang betraktas som en relativt hög siffra. Att få den hjälp man behöver i sitt skolarbete borde kunna betraktas som ett minimikrav när samhället genom en placering i familjehemsvård träder in och övertar föräldrans ansvar.

Upplevelsen av hjälp i skolarbetet tycks vara ungefär densamma oavsett barnens uppnådda kunskapsmål (godkänd/ej godkänd i skolans kärnämnen). Inte heller syns några tydliga associationer mellan barnens upplevelser av hjälp i skolarbetet och deras upplevelser av hur det går i skolan.

⁵ Svaren från de sammanlagt tre barn som svarat "ej relevant/går ej i skola" har uteslutits från denna beräkning.

Barnens upplevelser av delaktighet och inflytande

I UBU-F ställs också frågor som på olika sätt kan antas mäta barns upplevelse av delaktighet och inflytande över sin vardag i familjehemmet. I tabell 4 redovisas de frågor som vi har bedömt som mest centrala i detta avseende.

Tabell 4

Olika aspekter av barnens delaktighet i vardagen

Kvalitetsindikator	Andelar
Tycker att de får vara med och påverka beslut sin vardag	79 %
Vet varför de är placerade	91 %
Nöjda med fritiden	89 %
Nöjda med hur ofta de får träffa sina föräldrar ¹	80 %
Nöjda med hur ofta de får träffa sina syskon ²	69 %

Not. n=121

1-2. Observera att i tabellen har svar från de barn som svarat "ej relevant" på frågan om de får träffa sina syskon respektive föräldrar tillräckligt ofta utslutits ur beräkningen. För frågan om föräldrar gäller det sammanlagt 15 barn och för frågan om syskon gäller det 23 barn.

Den fråga som tydligast mäter barnens upplevelse av inflytande och delaktighet är frågan om barnen *får vara med och bestämma om frågor som rör dem i deras vardag*. Ungefär i fyra femtedelar av uppföljningarna uppger barnen att de ofta, för det mesta eller alltid får vara med och besluta om frågor som rör dem i vardagen medan de i ungefär en femtedel av uppföljningarna säger att de sällan eller aldrig får möjlighet till detta. I frågeformuläret ges som en vägledning till dialogintervjun exempel på vilken typ av beslut det kan handla om (se bilaga, fråga 45). Det rör sig exempelvis om beslut kring fritidsaktiviteter, kläder eller tillgång till internet, det vill säga beslut som i hög grad rör delaktighet kring relativt vardagsnära och "nu-orienterade" företeelser snarare än större beslut exempelvis kring planeringen för barnens framtid. I tabellen framkommer också att många barn uppger att de är *nöjda med sin fritid*, ett svar som också kan antas hänga samman med deras möjlighet till inflytande just över vardagsnära beslut.

Tabellen visar vidare att barnen i en stor del av uppföljningarna tycker sig *veta varför de är placerade i familjehem*. Detta innebär inte nödvändigtvis att barnens upplevelse av varför de är placerade stämmer överens med socialtjänstens bild av placeringsorsaken, men att barnen själva har en klar bild av placeringsorsaken ger ändå en indikation om att de åtminstone upplever ett visst mått av delaktighet i frågor som rör deras situation (åtminstone i den mån att de tycker sig vara informerade om varför de befinner sig i ett familjehem).

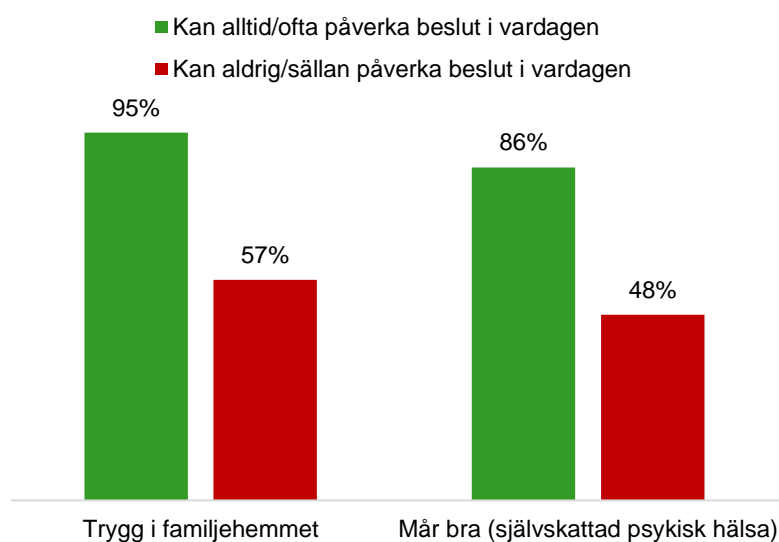
Barnens svar på frågan *om de tillräckligt ofta tycker att de får träffa sina föräldrar respektive sina syskon* ger även det en indikation på deras möjlighet till delaktighet och inflytande i sin vardag. I de flesta fallen tycker barnen att de får träffa både sina föräldrar och sina syskon tillräckligt ofta. Barnen uppger oftare att de är nöjda med föräldraumgänget än med sitt umgänge med syskon. Att barnen i så mycket som en dryg fjärdedel av uppföljningarna ger uttryck för att de är missnöjda med omfattningen på umgänget med sina syskon, kan betraktas som en tämligen hög siffra då syskonumgänget i många fall borde vara mindre laddat och mindre komplicerat än umgänget med föräldrarna.

I stapeldiagramm 4 på nästa sida synliggörs en tydlig association mellan upplevelsen av att kunna påverka beslut i sin vardag och upplevelsen att vara trygg i familjehemmet samt av att må bra (självsattad psykisk hälsa). Resultatet tyder på att upplevelsen av inflytande och delaktighet, även då det gäller mycket vardagsnära beslut så som val av kläder eller

fritidsaktiviteter, kan vara betydelsefull både för barns upplevelser av trygghet i vardagen och för deras psykiska hälsa.

Stapeldiagram 4

Barnens upplevelser av att kunna påverka beslut i sin vardag jämfört med deras upplevelser av trygghet och självskattad psykisk hälsa

Not. n=122

Även här framträder således *ett kumulativt mönster* när det gäller associationen mellan olika positiva upplevelser i vardagen, liknande det som tidigare har visats i stapeldiagram 1. Det bör också nämnas att detta kumulativa mönster, det vill säga att flera positiva upplevelser tycks fungera stärkande i relation till varandra, verkar vara detsamma för alla de variabler som mäter positiva upplevelser av vardagen i familjehemmet. Exempelvis visar våra analyser att de barn som tycker att de kan påverka vardagen (vid sidan av vad som presenteras i stapeldiagram 4) också i högre grad upplever att de kan lita på familjehemsföräldrarna, att de har tillgång till familjehemsföräldrarna och att de blir respektfullt bemötta. De variabler som presenteras i stapeldiagram 1 och 4 bör därmed ses som illustrerande exempel på något som verkar vara ett genomgående mönster i hela materialet.

Finns det skillnader mellan olika typer av familjehem?

I tabell 5 på nästa sida presenteras en jämförelse av hur barn placerade i familjehemsvård som drivs i kommunal regi respektive barn placerade i upphandlad familjehemsvård har besvarat de studerade kvalitetsindikatorer som tidigare berörts.

Tydliga skillnader kan konstateras mellan kommunal respektive upphandlad familjehemsvård, men vi vet inte om siffrorna avspeglar skillnader mellan klientgrupper av placerade barn eller faktiska kvalitetskillnader mellan familjehemsformer. För att komma närmare ett svar på den frågan måste bakgrundsdata om de placerade barnen studeras djupare. Men vi kan exempelvis se att barn i kommunal familjehemsvård oftare uppgav att de kände sig trygga, att de mår bra, att de kunde påverka sin vardag, att de hade tillgång till familjehemsföräldrarna och att de blev respektfullt bemötta i familjehemmet. En slående skillnad är att i drygt hälften av de uppföljningar som gäller barn i upphandlad familjehemsvård uppger barnen att de kan påverka sin vardag, vilket kan jämföras med nära 90 % av uppföljningar gällande barn i kommunal familjehemsvård. Även andelen barn som har upplevt kränkningar tenderar att vara särskilt hög i den upphandlade familjehemsvården.

I nära hälften av de uppföljningar som gäller barn placerade inom ramen för den upphandlade familjehemsvården uppger barnen att de sällan eller aldrig får den hjälp de behöver i sitt skolarbete. Detta är en anmärkningsvärt hög siffra, inte minst med tanke på att det bland familjehemmen i den upphandlade familjehemsvården också finns en avsevärt högre andel konsulentstödda/förstärkta familjehem⁶. Dessa familjehem får som regel en högre ersättning bland annat för att möjliggöra för en vuxen i familjen att vara hemma på heltid; resurserna och möjligheterna för att stödja barnen i deras skolgång borde därmed vara goda.

Även nätverksplaceringar utmärkte sig när det gällde barnens upplevelser av vardagen i familjehemmet. Exempelvis uppgav barnen från samtliga uppföljningar i denna grupp att de mådde bra, att de var trygga i sina familjehem och att de blev respektfullt bemötta i familjehemmet. Även när det gäller kränkningar utmärkte sig nätverkshemmen som den typ av familjehem där minst antal barn hade upplevt kränkningar. Den enda av de aspekter som analyserats och som inte särskiljer nätverkshemmen från övriga placeringsformer handlar om stöd i skolarbetet. Där ligger barnens upplevelser av stöd (71 %) väldigt nära den snitnivå på 73 % som konstaterades i tabell 3.

Tabell 5

Barnens upplevelser av vardagen i familjehemmet, fördelat på familjehemstyper

Kvalitetsindikator	Kommunal familjehemsvård ¹	Upphandlad familjehemsvård ²	Nätverkshem ³
Känner sig trygga i familjehemmet	93 %	69 %	100 %
Litar på familjehemsföräldrarna	91 %	66 %	100 %
Tycker familjehemsföräldrarna är snälla	94 %	86 %	100 %
Tycker de får ett respektfullt bemötande i familjehemmet	92 %	69 %	100 %
Tycker att de har tillgång till familjehemsföräldrarna när de behöver det	87 %	69 %	93 %
Tycker att de får den hjälp de behöver i skolarbetet	84 %	60 %	71 %
Tycker att de får vara med och påverka beslut sin vardag	89 %	53 %	86 %
Mår bra (självs kattad psykisk hälsa)	83 %	66 %	100 %
Har blivit utsatt för kränkande behandling	22 %	49 %	7 %

1. n=87

2. n=35

3. n=23

Inledningsvis i resultatkapitlet nämnde vi att nära hälften av placeringarna i gruppen upphandlad familjehemsvård bestod av vård som var direktupphandlad och alltså inte del av något ramavtal. Vidare har vi kunnat se att en stor mängd olika vårdföretag anlitas i upphandlingen av familjehemsvård (både direktupphandlad och via ramavtal). Närmare bestämt har 19 olika upphandlade verksamheter använts i totalt 25 fall under åren 2013-2015. De barn som är placerade i vård utanför den egna kommunens regi är därmed spridda mellan en mängd olika vårdföretag.

Vår analys av materialet uppvisar stora skillnader när det gäller de ovan presenterade kvalitetsaspekterna, även inom gruppen av upphandlad familjehemsvård. Vissa familjehemsvårdsverksamheter får lika höga eller högre betyg än den kommunala familjehemsvården, medan andra verksamheter tilldelas ett betydligt lägre betyg. Kopplat till

⁶ 49 % av familjehemmen i upphandlad familjehemsvård har i UBU-F kategoriserats som konsulentstödda/förstärkta familjehem, jämfört med 2 % av familjehemmen i kommunal regi.

spridningen av olika vårdföretag och olika upphandlingsförfaranden ställer detta frågor både om hur arbetet med upphandlingar och ramavtal fungerar och om hur kommunerna klarar av att hantera kontakten med (och kontrollera vården hos) ett så stort antal olika vårdgivare.

Diskussion

Syftet med studien var att bidra till en systematisk uppföljning av familjehemsvården baserat på enkätsvar från familjehemsplacerade barn och med fokus på barnens egna upplevelser av sin vardag och sin livssituation i familjehemmet. I denna avslutande del kommer vi i första hand sammanfatta och diskutera de empiriska resultat som har presenterats i rapporten. I viss mån diskuteras också våra erfarenheter av UBU-F som kunskapskälla.

Vardagen i familjehemmet: trygghet, inflytande och kränkningar

Barnens svar i UBU-F förmedlar till övervägande del en positiv bild av vardagen och relationerna i familjehemmet. I en majoritet av uppföljningarna uppger barnen att de känner sig trygga i familjehemmet, litar på familjehemsföräldrarna, tycker att familjehemsföräldrarna är snälla och känner sig respektfullt bemötta. I de flesta fall uppger barnen också att de får vara med och besluta i frågor som rör dem i vardagen och att de har tillgång till familjehemsföräldrarna när det behöver det. Då möjligheten till inflytande och delaktighet i vardagsnära beslut torde vara beroende av en kontinuerlig och närvarande dialog mellan placerade barn och deras familjehemsföräldrar, kan barnens tillgång till familjehemsföräldrarna här antas ha betydelse även för deras möjligheter att påverka beslut i sin vardag.

I ungefär fyra femtedelar av uppföljningarna uppger barnen att de mår bra under sin tid i familjehemmet. Vid en närmre analys av materialet framträder en tydlig association mellan upplevelsen av att må bra och andra positiva upplevelser av vardagen i familjehemmet; exempelvis uppger de barn som att de mår bra under sin tid i familjehemmet i de flesta fall också att de känner sig trygga och att de har god tillgång till familjehemsföräldrarna. En liknande association kan vi se när det gäller barnens upplevelser av att kunna påverka beslut i sin vardag, där större möjligheter till inflytande i vardagen också hänger samman med en högre grad av trygghet i familjehemmet och en högre självskattad psykisk hälsa. Således kan *ett kumulativt mönster* urskiljas när det gäller associationer mellan de kvalitetsindikatorer som på olika sätt mäter positiva upplevelser av vardagen i familjehemmet. Detta talar för vikten av att parallellt arbeta för att stärka flera aspekter av barnens vardagsupplevelser; att samtidigt stärka barnens trygghet i familjehemmet, deras tillgång till familjehemsföräldrarna och deras möjligheter till inflytande över beslut i sin vardag.

I en övervägande del av uppföljningarna tycker barnen sig veta varför de är placerade i familjehem, vilket är viktigt eftersom tidigare studier har visat motsatsen (Cederborg & Karlsson, 2001; Henriksson, 1994; Henriksson & Nelson, 2003). Det bör påpekas att barnens uppfattning om varför de är placerade inte nödvändigtvis överensstämmer med socialtjänstens definition av placeringsorsaken. Att barnen själva har en klar bild av varför de bor i ett familjehem kan ändå antas stärka deras upplevelser av delaktighet och inflytande, vilket utifrån våra resultat alltså i sin tur tycks betydelsefullt även när det gäller att stärka andra positiva upplevelser av vardagen i familjehemmet.

I ungefär en tredjedel av uppföljningarna uppger barnen att de har varit med om en allvarligt kränkande eller på annat sätt obehaglig behandling. I en majoritet av dessa fall har kränkningarna dessutom skett vid upprepade tillfällen och inom familjehemmet, oftast av en familjehemsförälder. De barn som har upplevt kränkningar uppger samtidigt en lägre grad av trygghet, sämre möjligheter att påverka sin vardag och en sämre psykisk hälsa. Vi vill här

återigen förtydliga att den fråga som barnet ställs inför under dialogintervjun (se bilaga, fråga 56) är specifikt formulerad (och rikt exemplifierad) för att fånga in kränkningar av mer allvarlig karaktär så som fysisk bestraffning, hot eller konkreta förödmjukelser. Oavsett kränkningarnas karaktär och bakgrund måste barnens upplevelser av kränkningar tas på allvar och vi ser det som en viktig uppgift för socialtjänsten, i samarbete med familjehemmen, att arbeta för att minimera sådana upplevelser. Med tanke på den tydliga associationen mellan å ena sidan upplevelsen av kränkningar och å andra sidan upplevelsen av möjligheter till inflytande och känslan av trygghet i familjehemmet, menar vi att detta arbete bör vara dubbelriktat – fokus bör ligga både på att minimera risken för kränkningar och på att stärka möjligheten till trygghet och inflytande för barnen i deras vardag.

Umgänge med föräldrar och syskon

I en övervägande del av fallen tycks barnen vara nöjda med omfattningen av sitt umgänge både med föräldrar och med syskon. Det bör dock uppmärksammas att nöjdheten med syskonumgänget är påtagligt lägre än med föräldraumgänget. Detta är anmärkningsvärt då forskning visat att samhällsvårdade barn och ungdomar själva är genomgående positiva till och ofta önskar mer kontakt med sina syskon, medan inställningen till föräldraumgänget är mer skiftande (Lundström & Sallnäs, 2009, 2011). Ett genomgående tema i forskningen om den sociala barnavården är det som belyser spänningen mellan barns och föräldrars perspektiv och intressen (Höjer, Sallnäs & Sjöblom, 2012; Leviner, 2012). Vi vet att placerade barn själva ofta beskriver relationsproblem och konflikter i relation till sina föräldrar (Skoog, 2013). Även i relationen mellan föräldrar och familjehemsföräldrar finns ett inneboende konkurrensförhållande som i vissa fall kan påverka samarbetet kring barnet (Höjer, 2007; 2009). Utgångspunkten för att arbeta med syskonumgänget torde däremot vara mindre präglad av ovan nämnda komplikationer och intressekonflikter. Vi vill därmed påpeka att det inom detta område kan finnas en stor förbättringspotential.

Det är viktigt att påpeka att resultatet delvis kan ha påverkats av en brist i UBU-F formuläret. Den fråga som ställs till barnen handlar här enbart om huruvida de tycker att de får träffa sina föräldrar alternativt sina syskon *tillräckligt mycket*. Det finns därmed inget rimligt svarsalternativ för de barn som upplever att de måste träffa sina föräldrar (eller syskon) mer än vad de själva önskar. Vidare saknas det också frågor som mäter hur barnen upplever kvaliteten i umgänget med föräldrar och syskon. Dessa frågor återstår därmed att undersöka vidare. Det skulle också vara intressant att mer förutsättningslöst undersöka vilka personer barnet skulle vilja ha ett regelbundet umgänge med om de fick välja fritt. Lundström och Sallnäs (2009) visar exempelvis att placerade barn ofta har en önskan om kontakt med åtminstone någon specifik person från ursprungsfamiljen även om relationen till andra personer i ursprungsfamiljen kan upplevas som konfliktfylld. Skoog (2013) betonar att många placerade barn uttrycker starka önskemål om nära relationer till vuxna och att dessa viktiga vuxna i vissa fall också finns utanför den biologiska familjen. Här blir det viktigt att undersöka *vilka* nära anhöriga det enskilda barnet önskar ha en regelbunden kontakt med. Att utvidga detta sökande till att även titta på syskonrelationer (vid sidan om relationen till föräldrarna) kan ses som ett första steg. Vi menar dock att en kartläggning av det enskilda barnets nätverk bör kunna sträcka sig även utanför den biologiska kärnfamiljen. Vilka personer beskriver det enskilda barnet som viktiga i sitt liv? Här är det också viktigt att uppmärksamma om barnet har varit placerad tidigare. Hur ser barnet i så fall på umgänge med före detta familjehemsföräldrar eller med före detta fostersyskon i familjehemmet?

Skola och utbildning

Tidigare forskning visar att skolgången för placerade barn ofta är bristfällig och att utbildningsnivån är låg (Vinnerljung, Berlin & Hjern, 2010). Våra resultat från UBU-F bekräftar bilden av de familjehemsplacerade barnen som en grupp med övervägande låga skolresultat trots att barnen själva oftast har en positiv bild av sin skolsituation. Det bör påpekas att den fråga som ställs till socialsekreterarna om huruvida barnen har uppnått godkända skolresultat skiljer sig innehållsmässigt från den fråga som ställs till barnen, vilken lyder ”Hur går det i skolan?”. En sannolik tolkning är att barnen som svar på denna fråga inte väger in enbart skolresultaten utan även den sociala situationen i skolan. Det som till synes är en diskrepans mellan socialsekreterarnas och barnens uppfattning om skolsituationen kan därmed i viss mån bero på att de frågor som besvaras helt enkelt mäter olika saker. En annan möjlig tolkning av barnens positiva svar kan vara att det finns barn som upplever att de klarar av skolarbetet bättre under placeringen än vad de gjorde tidigare, trots att de ännu inte uppnår kunskapsmålen.

I ungefär en fjärdedel av uppföljningarna uppger barnen att de sällan eller aldrig får hjälp av familjehemmet med sitt skolarbete när de behöver det. Detta är anmärkningsvärt då vi från forskning vet att en fullföljd utbildning är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn för samhällsvårdade barn när det gäller att motverka framtida utsatthet och exkludering i samhället (Forsman, Brännström, Vinnerljung & Hjern, 2016; Karlsson, 2017; Vinnerljung, 2017). I det framväxande kunskapssamhället krävs nämligen en viss grundläggande utbildningsnivå för att kunna träda in på arbetsmarknaden, vilket beslutsfattare behöver ta hänsyn till när insatser för utsatta barn utformas (Frønes & Strømme, 2014). Mycket tyder också på att låga förväntningar på placerade barn kan vara en viktig orsak till varför de underpresterar i skolan (Forsman & Vinnerljung, kommande). För barn som omhändertagits och befinner sig i samhällets vård borde tillräckligt stöd i skolarbetet därför vara en självklarhet och vi ser det därför som bekymmersamt att så många barn själva upplever att de inte får den hjälp de behöver i skolarbetet.

Skolan är viktig både som en central social arena för barn och ungdomar och som en plats för lärande och utbildning. För barn i samhällsvård, eller barn som på andra sätt lever i en utsatt situation, har skolan i många fall pekats ut som särskilt viktig i båda dessa avseenden. Vid sidan av att utbildning fungerar som ett skydd mot framtida utsatthet, kan skolan i bästa fall också fungera som en trygg plats i tillvaron här och nu (Backlund, Högdin & Spånberger Weitz, kommande). Samtidigt vet vi att barn som lever i en utsatt hemsituation oftare än andra också är utsatta i skolan. Barn i samhällsvård har generellt sett en lägre utbildningsnivå än andra barn med samma kognitiva förutsättningar (Vinnerljung, Berlin & Hjern, 2010) och de har oftare erfarenheter av olika typer av skolsocial problematik såsom mobbning och hög skolfrånvaro (Lagerlöf, 2012). Att de barn som intervjuats inom ramen för UBU-F har en så pass positiv bild av sin egen skolsituation är därför både anmärkningsvärt och glädjande; här tycks finnas en viktig resurs att bygga vidare på för att i förlängningen även stötta barnen till att uppnå bättre skolresultat. Det finns idag en mängd olika skolstödande insatser för socialt utsatta barn och ungdomar (se Forman & Vinnerljung, kommande). Flera av dessa insatser bygger på ett aktivt stöd och engagemang från exempelvis familjehemsföräldrar⁷. Andra

⁷ Exempel på sådana insatser är så kallad *tutoring*; ett systematiskt en-till-en-stöd där familjehemsföräldrarna således ges en central roll. Här kan bland annat nämnas en form av lästräning, *paired reading*, som med goda resultat har provats för familjehemsplacerade barn i en svensk kontext (Forsman, 2015).

stödinsatser bygger på samverkan mellan skola, socialtjänst och familjehem⁸. Oavsett vilken typ av stöd som används tycks en hög grad av uppmuntran, engagemang och förväntningar från de vuxna i barnens närhet vara centralt för barnens möjligheter att lyckas i sin skolgång (a.a.).

Akutplaceringar

Resultatet visar att en stor del av placeringarna klassas som akutplaceringar. Att så många placeringar inleds akut kan anses anmärkningsvärt. För ett barn innebär en flytt till en ny familj och ett nytt hem alltid en påfrestning och ett uppbrott i vardagen. Skoog (2013) visar i sin avhandling att många placerade barn själva upplever att deras placeringar sker plötsligt och att flytten från de biologiska föräldrarna ofta beskrivs som traumatisk. Hon visar vidare att de placerade barnen själva inte gör någon skillnad mellan att flytta till (eller från) ett jourhem respektive ett familjehem och inte heller mellan en planerad flytt (till exempel mellan jourhem och familjehem) eller en flytt till följd av ett placeringssammanbrott. I många fall upplever barnen att de själva inte har varit informerade om den förestående flytten (även i de fall då flytten från socialtjänstens sida har varit planerad), något som bidrar till att frånta barnen deras rätt att få relevant information om de åtgärder som rör dem samt att uttrycka sina åsikter exempelvis om hur de vill bo och att få dessa åsikter beaktade (a.a.).

En av de ungdomar som intervjuats i FoU-Nordvästs studie om stöd till familjehemsplacerade barns föräldrar (Spånberger Weitz, 2016) betonar att ett planerat (och även för barnet väl informerat och förberett) uppbrott från föräldrarna kan vara mer skonsamt för barnet än ett akut och oplanerat uppbrott. Även om situationen i hemmet är olämplig att leva i så har barnet ofta redan levt i denna familjesituation under en längre tid. En mjuk övergång till en annan familjesituation kan då innebära en bättre förutsättning för att få den nya vardagen och den nya hemsituationen att fungera.

Naturligtvis finns tillfällen där barnets liv eller hälsa är i akut fara och det är självklart att barnet i dessa fall ska flyttas ut ur föräldrahemmet skyndsamt då detta uppdagas. Med det stora antalet akuta placeringar frågar vi oss dock om en sådan akut fara för barnet alltid ligger bakom den akuta placeringsinsatsen eller om det kan finnas förutsättningar att genom verksamhetsförändringar minska antalet akutplaceringar. Hade exempelvis det akuta händelseförloppet i vissa fall kunnat förebyggas genom andra tidigare insatser så att barnets flytt till ett nytt hem hade kunnat ske på ett mer planerat sätt?

Skillnader mellan olika typer av familjehemsvård

En genomgående skillnad i resultat mellan familjehemsvård som är upphandlad (direktupphandlad eller via ramavtal) och familjehemsvård i kommunal regi har kunnat konstateras. Skillnaden var som regel till den kommunala familjehemsvårdens fördel; i uppföljningar från dessa familjehem finns förhållandevis fler barn som känner sig trygga, fler som upplever att de får hjälp när de behöver det i sitt skolarbete, fler som upplever att de kan påverka sin vardag, och färre barn som har upplevt kränkningar under sin tid som familjehemsplacerade. Vi kan inom ramen för vår studie dock *inte* se om det finns systematiska skillnader mellan de barn som placeras i kommunal respektive upphandlad familjehemsvård, vilket skulle kunna förklara skillnaderna. Vårt att poängtera är dock att de skillnader som presenteras bygger på ett genomsnittsvärde för all upphandlad

⁸ Ett exempel på en sådan samverkansmodell för familjehemsplacerade barn är modellen SkolFam, som används i flera svenska kommuner och som nyligen har utvärderats av Centrum för psykiatrforskning (Socialstyrelsen & Karolinska institutet, 2016).

familjehemsvård. Om vi istället skiljer ut varje upphandlad familjehemsvårdsverksamhet ser vi att vissa ligger väl i nivå med den kommunala familjehemsvården medan andra får betydligt sämre resultat – skillnaden mellan olika upphandlade familjehemsvårdsverksamheter tycks således vara mycket stor.

Vad som ter sig slående vid en närmre analys av materialet är den stora mängd av olika familjehemsvårdsverksamheter som upphandlas av kommunerna. I de uppföljningar som gjorts under 2013-2015 har 19 olika upphandlade verksamheter använts i totalt 25 fall. Många av de verksamheter som har anlåtats är också direktupphandlade, det vill säga upphandlade vid sidan av ramavtalen. Vad beror det då på att en så stor del av familjehemsvården direktupphandlas och att kommunerna inte använder samma verksamheter flera gånger? En nyligen genomförd nationell kartläggning av den sociala dygnsvården för barn och unga (Vårdanalys, 2016) visar att upphandlingen av konsulentstödda familjehem har ökat i hela landet under de senaste åren. I kartläggningen betonas att konsulentstödda familjehem i vissa fall visserligen anlitas för barn som har ett större vårdbehov, men att de ofta anlitas enbart utifrån att det saknas platser i de egna kommunala familjehemmen. Samma kartläggning visar att kommunernas kontroll av upphandlad familjehemsvård i många fall är bristfällig då kommunerna under en pressad arbetssituation ofta förlitar sig på konsulentverksamheternas familjehemsutredningar istället för att göra egna utredningar av familjehemmen. Även uppföljningen av familjehemsvården brister, både när det gäller individuella ärenden och när det gäller en systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten (a.a.). Vi frågar oss också om den höga andelen akuta placeringsinsatser som vår analys har påvisat kan innebära brister när det gäller handläggarnas möjligheter att inför en placering hinna ta del av tidigare erfarenheter?

Analysen av materialet i UBU-F ger en bild av komplexiteten i att mäta och bedöma kvalitet såväl i den kommunala som i den upphandlade familjehemsvården. Skillnaden mellan olika upphandlade familjehemsvårdsalternativ är stor, men resultatet ska inte tolkas som en rekommendation mot att använda upphandlad familjehemsvård. Däremot betonas vikten av att kommunerna själva granskar och följer upp den vård som bedrivs och de familjehem som anlitas. UBU-F kan vara ett av flera verktyg i detta arbete. Skillnaderna mellan olika upphandlade verksamheter påtalar vikten av en noggrann upphandlingsprocess där även barns upplevelser och omdömen bör ingå, både som en del i uppföljning och i kvalitetsgranskning av familjehemsvården.

Implikationer för praktik och fortsatt forskning

Sammanfattningsvis ger barnens beskrivning av vardagen i familjehemmet på det stora hela en positiv bild. Barnen är i hög grad trygga, känner sig respektfullt bemötta, tycker att familjehemsföräldrarna är snälla och upplever att de kan påverka beslut i sin vardag. Det som sticker ut är att så pass många också beskriver att de har utsatts för kränkningar – i de flesta fall upprepade sådana och i de flesta fall av en person inom familjehemmet. Hur detta mönster ska förstås kan vi utifrån materialet i UBU-F bara spekulera kring, men det är ett område värt att uppmärksammas och titta närmre på.

I studien kan konstateras ett kumulativt mönster av tydliga associationer mellan de indikatorer som mäter barnens positiva upplevelser av sin vardag. Detta talar för vikten av att parallellt arbeta för att exempelvis stärka tryggheten i familjehemmet, öka tillgången till familjehemsföräldrarna och förbättra barnens möjligheter till inflytande i vardagen. Vi har även kunnat se en tydlig association mellan upplevelsen av kränkningar och en brist på möjligheter att påverka beslut i vardagen. Detta indikerar att socialtjänsten i arbetet med att

minska kränkningarna även bör lägga fokus på att förbättra barnens möjligheter till delaktighet och inflytande i sin vardag.

De flesta barn tycks vara nöjda med omfattningen av sitt umgänge både med sina föräldrar och med sina syskon. Resultaten säger oss dock ingenting om hur barnen uppfattar kvaliteten i umgänget eller huruvida det finns barn som tycker att de får träffa sina föräldrar eller syskon för mycket. Inte heller vet vi någonting om barnens relationer till övriga personer i ursprungsfamiljen eller i deras närhet. Här behövs både mer kunskap på gruppnivå om hur placerade barns relationer ser ut och en noggrann kartläggning av det enskilda barnets nätverk och nära relationer samt en planering för hur de relationer som är viktiga för barnet kan stöttas. Vi vill även uppmärksamma att barnen är mindre nöjda med omfattningen av syskonumgänget än med föräldraumgänget. Med utgångspunkt från tidigare forskning borde förhållandet snarast kunna vara det omvända. Därmed vill vi påpeka att det sannolikt finns en klar förbättringspotential när det gäller barnens möjligheter att få träffa sina syskon i den utsträckning de själva önskar.

Resultaten visar att många av de familjehemsplacerade barnen saknar godkända resultat i skolans kärnämnen. I en fjärdedel av uppföljningarna uppger barnen också att de aldrig eller sällan får det stöd de behöver i sitt skolarbete av familjehemmet. Då tidigare forskning visat att en lyckad skolgång utgör ett av de viktigaste skydden mot social exkludering senare i livet, vill vi utifrån resultaten betona vikten av att socialtjänsten aktivt inkluderar familjehemmet i att få till stånd en fungerande skolgång för placerade barn. Även vid rekrytering av nya familjehem bör vikt läggas vid att värdera familjehemmets resurser och förutsättningar att stödja barnets skolgång. Samtidigt kan konstateras att barnen själva till övervägande del tycks vara nöjda med sin skolsituation. Detta är ett glädjande och något förvånande resultat då tidigare forskning har visat att samhällsvårdade barn förhållandevis ofta också är socialt utsatta i skolan. Här behövs mer kunskap om hur barnens positiva inställning kan förstås och hur den kan tas tillvara för att påverka även skolresultaten i en positiv riktning.

En stor del av de placeringar som följts upp i UBU-F uppges ha inletts som en akut placering. Vi kan i denna studie inte uttala oss om varför så många placeringar sker akut. Oavsett anledning visar resultatet på ett behov av reflektion kring och en ökad kunskap om vad en akutplacering kan få för konsekvenser för det enskilda barnet samt hur verksamheten kan utvecklas för att förebygga denna stora mängd av akuta insatser.

Genomgående i materialet syns skillnader i kvalitet såväl mellan den kommunala och den upphandlade familjehemsvården som mellan olika familjehemsvårdsverksamheter. Utifrån den här studien kan det dock inte avgöras om dessa skillnader kan förklaras av skillnader mellan de placerade barnen eller faktiska kvalitetskillnader i familjehemsvård. För att avgöra det behövs en mer fördjupad analys som tar hänsyn till hur olika typer av placerade barn (exempelvis avseende ålder och vårdbehov) fördelar sig mellan de olika vårdformerna. Vi kan också se att en stor del av den upphandlade vården är direktupphandlad (utanför ramavtalen) samt att mängden av olika vårdföretag som används är mycket stor. Detta påtalar ett behov av en fortsatt granskning och utveckling av kommunernas upphandlingsrutiner. För att få ännu bättre information om familjehemsvården är det viktigt att också kunna följa barnens utveckling och upplevelser över tid.

Slutord

Fokus i rapporten har varit att belysa hur de familjehemsplacerade barnen själva beskriver och värderar olika aspekter av sin vardag under familjehemsplaceringen. I rapporten har vi lyft upp vissa mönster som framstår särskilt tydliga och som kan vara värda att uppmärksamma och diskutera i kommunernas verksamhetsutveckling kring familjehemsplaceringar. Under vårt arbete har vi upptäckt flera begränsningar när det gäller möjligheten att använda UBU-F som underlag för forskning, exempelvis när det gäller systematiken kring vilka barn som tillfrågas om att delta, otydlighet kring hur vissa frågor ska tolkas eller vad respektive fråga avser mäta, samt begränsningar i systemet när det gäller möjligheten att genomföra och säkerställa statistiska analyser. Även om de resultat som presenteras därmed är begränsade kan de ändå oss ge en preliminär bild av hur vardagen och livssituationen kan te sig för familjehemsplacerade barn. En förhoppning är att dessa preliminära resultat ska kunna leda fram till nya frågeställningar både för vidare studier och för kommunernas utvecklingsarbete.

Uppföljningsinstrumentet UBU-F är ett exempel på systematisk uppföljning som kan bidra till att utveckla en evidensbaserad praktik. UBU-F kan också betraktas som ett verktyg för att öka barns delaktighet i och inflytande över familjehemsvården. För att denna möjlighet till delaktighet och inflytande också ska bli verklighet krävs ett fortlöpande arbete både med att genomföra brukarorienterad uppföljning och med att implementera resultaten från denna uppföljning i den egna verksamhetsutvecklingen. Vår förhoppning är att den här rapporten kan bidra till en diskussion kring utmaningar och möjligheter när det gäller uppföljning av insatser inom den sociala barnvården samt att den (därmed) också kan vara ett led i en vidareutveckling av hur brukares kunskap och erfarenheter på ett systematiskt sätt kan användas både i bedömningen av insatsers kvalitet och i arbetet för att utveckla och förbättra dessa insatser.

Referenser

- Backlund Å., Högdin S. & Spånberger Weitz Y. (kommande). Kapitel 1. Skolsocialt arbete – en introduktion. I Å. Backlund, S. Högdin & Y. Spånberger Weitz (red.). *Skolsocialt arbete – om skolan som plats för och del i det sociala arbetet*. Malmö: Gleerups.
- Barzelay M. (2002). Origins of the new public management. An international view from public administration/political science. I K. McLaughlin, S. P. Osborne & E. Ferlie [red.]. *New Public Management: Current Trends and Future Prospects* (s. 15-33). London & New York: Routledge.
- Cederborg A.-C. & Karlsson Y. (2001). Omhändertagande av barnets perspektiv. *Socialvetenskaplig tidskrift* (3), 163-179.
- Esping-Andersen G., Garfinkel I., Han W., Magnuson K. & Wagner S. (2012). Child care and school performance in Denmark and the United States. *Children and Youth Services Review*, 34(3), 579-589.
- Ferrarini T., Nelson K. & Sjöberg O. (2010). Multipla sociala problem: Sverige i jämförande belysning. I *Social Rapport 2010* (s. 128-148). Stockholm: Socialstyrelsen.
- Forsman H. (2015) Foster carers' experiences of a paired reading literacy intervention with looked-after children. *Child & Family Social Work*. doi:10.1111/cfs.12258
- Forsman H., Brännström L., Vinnerljung B. & Hjern A. (2016). Does poor school performance cause later psychosocial problems among children in foster care? Evidence from national longitudinal registry data. *Child Abuse & Neglect*, 57, 61-71.
- Forsman H. & Vinnerljung B. (kommande). Kapitel 16. Skolstödande insatser för socialt utsatta barn. I Å. Backlund, S. Högdin & Y. Spånberger Weitz (red.). *Skolsocialt arbete – om skolan som plats för och del i det sociala arbetet*. Malmö: Gleerups.
- Frønes, I., & Strømme, I. (2014). *Risiko og marginalisering*. Oslo: Gyldendal.
- Henriksson G. (1994). *Barns åsikter om utredningar inom socialtjänsten*. Lund: Socialhögskolan vid Lunds universitet.
- Henriksson G. & Nelson, M. (2003). *Barns upplevelse av delaktighet och samtycke*. Lund: Socialhögskolan vid Lunds Universitet.
- Hessle S., & Vinnerljung B. (1999). *Child welfare in Sweden — An overview*. Stockholm: Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet.
- Hetzler A. (1990). Ramlagar, rätten och politiken. *Tidskrift för rättssociologi*, 7-8(1), 248-270.
- Hyvönen L. & Alexanderson K. (2014). *Barnen vill – Vågar vi. Barns och ungdomars brukarmedverkan i den sociala barnavården*. Stockholm: Stiftelsen Allmänna Barnhuset.
- Höjer I. (2007). *Föräldrars röster. Hur är det att ha sina barn placerade i fosterhem? Brukare och forskare samverkar*. Stockholm: Stiftelsen Allmänna Barnhuset.
- Höjer I. (2009). Birth parents' perception of sharing the care of their child with foster parents. *Vulnerable Children and Youth Studies*, 4(2), 161-168.
- Höjer I., Sallnäs M. & Sjöblom Y. (2012). Med blicken framåt. I I. Höjer, M. Sallnäs & Y. Sjöblom (red.). *När samhället träder in – barn, föräldrar och social barnavård* (s. 283-294). Lund: Studentlitteratur.
- Karlsson H. (2017). *Risk factors for disability pension: Same or different as for peers?* [Masteruppsats]. Stockholm: Stockholms universitet, Socialhögskolan
- Korpi W., & Palme J. (1998). The paradox of redistribution and strategies of equality: Welfare state institutions, inequality, and poverty in the Western countries. *American Sociological Review*, 63(5), 661-687.
- Lundström T., & Sallnäs M. (2003). Klass, kön och etnicitet i den sociala barnavården. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 10(2-3), 193-213.
- Löwenborg C., & Sjöblom Y. (2009). Föräldrars och ungdomars erfarenheter av familjebehandling inom socialtjänsten. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 16(1), 56-71.

- Lagerlöf H. (2012). *Samhällsvård och välfärdsresurser: En studie av skolgång, fritid och kamratrelationer bland unga i familjehem och institutioner*. Stockholm: Stockholms universitet.
- Leviner P. (2012). Socialtjänstens barnskyddsansvar ur ett rättsligt perspektiv – dilemman och tillämpningsproblematik. *Locus* 1-2/12, s. 48-68.
- Lundström T. & Sallnäs M. (2009). Samhällsvårdade ungdomars kontakter med föräldrar och syskon. *Socionomens forskningssupplement nr 26*, 52-63.
- Lundström T. & Sallnäs M. (2011). Sibling contact among Swedish children in foster and residential care – Out of home care in a family service system. *Children and Youth Services Review*, 34, 392-402.
- Nellvik H., Nylander H. & Spånberger Weitz Y. (2013). *”Dom var ganska snåla, dom bjöd bara på vatten” – om barnperspektiv i det sociala arbetet i nordvästkommunerna*. Stockholm: FoU-Nordväst.
- Proposition 1979/80. Del A. Om socialtjänsten.
- Skoog V. (2013). *Barn som flyttas i offentlig regi. En studie av förekomst och upplevelser av instabil samhällsvård för barn*. Umeå: Umeå Universitet.
- Socialstyrelsen (2012). *Barn och unga i familjehem och HVB. Handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen. (2013). *Barnens Behov i Centrum (BBIC) – En grundbok*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen & Karolinska institutet (2016). *Effektutvärdering av arbetsmodellen Skolfam bland familjehemsplacerade barn i Sverige*. Tillgänglig: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20409/2016-12-7.pdf>
- SFS 2012:776. Lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).
- Spånberger Weitz Y. (2016). *Föräldraskap på avstånd – om socialtjänstens stöd till familjehemsplacerade barns föräldrar*. Stockholm: FoU-Nordväst.
- Sundell K., Egelund T., Andréa Löfholm C., & Kaunitz C. (2007). *Barnavårdsutredningar – en kunskapsöversikt (2:a rev. uppl.)*. Stockholm: Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS).
- Vinnerljung B. (2017). *Children in societal care*. [Power-Point-presentation]. Center for Health and Equity Studies (CHESS), 2017-03-17.
- Vinnerljung, B., & Franzén, E. (2005). Kontaktfamilj/kontaktperson – omfattning och samband med placering i dygnsvård. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 12(4), 345-365.
- Vinnerljung B., Sallnäs M., & Kyhle Westermarck P. (2001). *Sammanbrott vid tonårsplaceringar – om ungdomar i fosterhem och på institution*. Stockholm: Socialstyrelsen/CUS.
- Vinnerljung B., Berlin M. & Hjern A. (2010). Skolbetyg, utbildning och risker för ogynnsam utveckling hos barn. I *Social rapport 2010* (s. 227-266). Stockholm: Socialstyrelsen.
- Vårdanalys (2016). *Hittar vi hem? En kartläggning och analys av den sociala dygnsvården för barn och unga*. Rapport 2016:5. Stockholm: Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

Frågeenkät

Uppföljning av Insatser för Barn och unga

- Vård och boende
- Öppenvård
- Familjehem
- Kontaktfamilj

UBU

Användaranvisning

1. Anvisningar till socialsekreterare vid användning av UBU-F

Frågeformuläret ger en struktur och är ett stöd för dig som socialsekreterare att genomföra dialogintervju med barn/ungdom som är familjehemsplacerade. Även vårdnadshavare och socialsekreterare ska svara på sina respektive frågor.

De placeringar som ska följas upp är placeringar i:

- familjehem
- jourhem
- nätverkshem
- konsulentstött/förstärkt familjehem

Uppföljning ska göras om;

- barnet/ungdomen är 0-21 år vid uppföljningstillfället,
- placeringen pågått minst 7 dagar,
- placeringen har varit en SoL, LVU eller LSU-placering.

Uppföljning genom UBU-F ska göras årligen samt vid avslutad placering. Den årliga uppföljningen avser barnets/ungdomens förhållanden och utveckling under det senaste året. När placeringen avslutas ska uppföljningen göras snarast och senast tre månader efter avslutad placering. Den årliga intervjun/uppföljningen görs vid ett av socialsekreterarens regelbundna besök och samtal med barnet/ungdomen.

Frågorna som barnet ska besvara ställs bara till barn som är 7 år eller äldre.

Uppföljning ska även göras:

- Vid varje avslutad placering, även om den direkt övergår i en ny placering.

Alla placeringar som motsvarar ovanstående kriterier ska följas upp, oavsett om barnet/ungdomen eller vårdnadshavaren intervjuats eller ej.

Uppföljning ska inte göras;

- för ensamkommande barn (förutsatt att placeringen inte har gjorts utifrån barnets/ungdomens egna problematik),
- för placeringar på HVB-hem, öppenvård, eller i kontaktfamiljer (använd annan modul för dessa uppföljningar).

2. Om barnet/ungdomen och vårdnadshavaren inte besvarat frågorna

Om barnet/ungdomen och/eller vårdnadshavaren inte har kunnat eller velat medverka och genomföra en intervju (t.ex. vid sammanbrott) besvaras frågorna 1-38 och 59 av socialsekreteraren. Övriga frågor, dvs 39-58 (barnet/ungdomen) och 60-75 (vårdnadshavaren), lämnas obesvarade.

OBS! Detta innebär att ALLA biståndsbedömda insatser ska följas upp, oavsett om barnet/ungdomen respektive vårdnadshavare medverkat eller ej.

I och med att insatser ska följas upp även om barnet/ungdomen respektive vårdnadshavaren inte vill eller kunnat medverka, samlas viktig information på aggregerad nivå om bl.a:

- av vilka skäl placeras barn och unga i familjehem i vår kommun/stadsdel (jmf med andra stadsdelar/kommuner),
- vilka typer av familjehem som används,
- socialtjänstens värderingar (ter sig konsulentstödda hem bättre än andra familjehem),
- hur långa familjehemsplaceringarna är,
- andelen sammanbrott (oplanerade avslut i familjehem),
- socialsekreterarnas samlade bedömningar av hur placeringarna fungerar utifrån barnens behov.

3. Syftet med uppföljningen

Syftet med uppföljningen med UBU-F är att säkerställa barns/ungdomars rätt att;

- bli lyssnad till,
- få stöd i skolarbetet,
- få tillgång till hälso-, sjukvård och tandvård,
- känna trygghet i familjehemmet,
- ha kontakt med sina föräldrar och syskon,
- veta varför de bor i familjehemmet,
- mötas med vänlighet och respekt,
- påverka beslut som rör deras vardag.

De samlade resultaten ur UBU-F ger kommunerna;

- översikt över alla placeringar,
- samlad kunskap om barns/ungdomars, vårdnadshavares samt socialsekreterares värderingar av placeringar,
- underlag för att värdera den egna familjehemsvården jämfört andra kommuners,
- stöd vid upphandling av familjehemsvården,
- stöd vid kvalitetsuppföljning av den utförda familjehemsvården,
- ger förutsättningar för att ta fram mål för verksamheterna som kan följas upp utifrån brukarnytta,
- möjlighet till att ekonomiska resurser utnyttjas bättre,
- en gemensam nationell kunskapskälla,
- resultatindikatorer som stöd för utveckling av verksamhetens processer och strukturer.

4. Frågeområden

UBU-F innehåller tre huvudområden;

- bakgrundsinformation (ålder, kön, utförare m.m.),
- socialsekreterarens värdering av placeringen,
- barnet/ungdomens och vårdnadshavarens värdering av placeringen.

Värderingsfrågorna till barnet/ungdomen omfattar bl.a följande områden:

- Hälsa (psykisk/somatisk)
- Trygghet/tillit
- Kost/motion
- Skola/fritid
- Intressen
- Familj
- Bemötande/integritet
- Sociala relationer
- Utsatthet

5. Dialogintervjun med barnet/ungdomen

Uppföljning av barn som är/har varit placerade i familjehem ska ske genom en personlig intervju. Det är inte tillåtet att skicka enkäten till barnet/ungdomen. Det är inte lämpligt att genomföra intervjun per telefon, eftersom formuläret innehåller frågor som kan uppfattas som känsliga för barnet/ungdomen. Telefonintervju kan innebära svårigheter för socialsekreteraren att avgöra ("läsa av") hur barnet/ungdomen reagerar på frågorna, samt barnets/ungdomens vilja att prata och om vad som är relevant att ta upp.

Läs igenom de frågor som riktar sig till barnet/ungdomen innan intervjutillfället så att du får en överblick och känner dig bekväm med innebörden i frågorna. Anpassa formuleringen av dina frågor till barnets/ungdomens ålder och mognad.

forts. 5. Dialogintervjun med barnet/ungdomen

Se till att intervjun genomförs i en ostörd miljö. Intervjun kan antingen genomföras i samband med dina regelbundna besök i familjehemmet eller, om möjligt, på en annan tid och plats som barnet eller ungdomen föredrar. Om barnet/ungdomen önskar att någon annan person ska närvara vid intervjun bör du tillgodose önskemålet. Om barnet/ungdomen inte vill prata med dig vid just det tillfället du hade tänkt genomföra intervjun, får du respektera det och avvakta ett senare lämpligt tillfälle.

De 20 frågorna, som riktas till barnet/ungdomen, bör kunna genomföras vid ett samlat intervjutillfälle. Om barnet/ungdomen, eller du själv tycker att ni behöver prata mer ingående och fördjupat inom något område, eller om något annat är mer vardagsaktuellt för barnet/ungdomen, är det kanske inte lämpligt att genomföra intervjun vid ett samlat tillfälle. Du kan då markera den unges svar i formuläret, och mata in svaren i din dator senare, eller om du har tillgång till det direkt i din läsplatta. Fortsätt sedan med de obesvarade frågorna vid ditt nästa möte med barnet/ungdomen.

Enkätsvaren är anonyma. När svaret från en intervju lagras i databasen finns det inga kopplingar eller möjligheter att spåra enskilda individer till ett visst svarsformulär. Ingen dokumentation sker i barnet/ungdomens akt. Barnets/ungdomens svar ska inte ingå i aktmaterialet och tillhör således inte barnets/ungdomens personakt.

6. Informationen till barnet/ungdomen kan formuleras så här:

Vi vill ge dig och andra barn och ungdomar som är/varit i familjehem möjlighet att komma till tals och berätta om hur du har det/har haft det under din tid i familjehemmet. Alla som är/varit i familjehem får den här möjligheten att berätta om sina upplevelser. Genom att vi tar reda på allas erfarenheter får vi större kunskaper om vad som fungerar och inte fungerar. Vi vill att alla barn i familjehem ska ha det så bra som möjligt.

Jag kommer att följa upp hur du har det när du är i familjehemmet genom att ställa ett antal frågor till dig om hur du upplever/upplevde tiden i familjehemmet. Till exempel kommer jag att fråga om du känt dig trygg, fått påverka din vardag, hur det går i skolan om du tycker att du fått hjälp i skolan, eller i kontakten med dina föräldrar. Det är självklart frivilligt att svara på frågorna! Dina svar är anonyma och de matas in i en databas utan att de går att spåra till dig, det är bara ålder, kön, hur länge du varit placerad osv. Och som sagt - vad du tycker har varit/är bra eller dåligt.

Är det här OK för din del?

6. Validitet och tillförlitlighet

UBU-F:s validitet, dvs. att dessa frågor undersöker "rätt sak" är sannolikt tillfredsställande hög. Frågorna har konstruerats och utprovats i en omfattande process tillsammans med socialarbetare, chefer och forskare. Intervjuerna äger rum i ett seriöst behandlingssammanhang där både socialsekreterare och klient vet vad frågorna handlar om och där socialsekreterarna vanligen har goda kunskaper om klienternas livssituation. Dialogformen gör också att eventuella oklarheter och missuppfattningar kan klaras ut under intervjun.

Beträffande tillförlitligheten (reliabiliteten), att man skulle fått samma svar även om intervjun genomförts av en annan socialsekreterare, bör man var mer försiktig i sina slutsatser. Att dialogintervjun genomförs och dokumenteras seriöst och noggrant av alla socialsekreterare kan vi förutsätta. När frågorna handlar om sakhållanden (bakgrundsfrågorna) kan vi också utgå från att svaren är tillförlitliga.

När frågorna däremot handlar om klientens mer subjektiva upplevelser, erfarenheter och åsikter kan svaren påverkas av den personliga relationen mellan klient och socialsekreterare. Om socialsekreteraren misstänker att relationen till en viss klient, oavsett orsak, kraftigt skulle kunna påverka klientens svar i negativ eller positiv riktning bör socialsekreteraren påpeka detta för arbetsledare och diskutera om man kanske bör byta intervjuare i detta ärende.

7. Betygsskalan

För frågor som är av karaktären betygsfrågor ska en skattning göras. Skattningen är en subjektiv uppfattning av det som frågan avser.

När man gör denna skattning är det viktigt att den som svarar förstår frågan och betygskalan fullständigt så att svaren från olika personer blir jämförbara, dvs. man skattar "samma sak" och efter "samma skala".

Svarsalternativen är en 5-gradig skala, (1) till (5), där (1) är sämst och (5) är bäst.

Betyg (1) och (2) är underkänt, där (1) är "sämst"

Betyg (3), (4) och (5) är godkänt, där (5) är "bäst".

Betyg (-) innebär att svaret inte ingår i beräkningar av medelbetyg.

OBS! Endast betyg mellan 1 och 5 räknas in i statistiken

Svarsalternativen för en betygsfråga består av själva betygssiffran (1-5) och en hjälptext. Hjälptexten kan skilja sig mellan olika frågor beroende på hur frågan är formulerad. Det viktigaste att tänka på när man svarar på frågan är att utgå från själva betygssiffran. Hjälptexten är enbart till för att ge ett extra stöd när man gör valet.

För en del betygsfrågor finns det ytterligare ett eller flera svarsalternativ:

"Inget förändringsbehov har funnits"

Om det inte har funnits anledning att fokusera på frågan under placeringstiden eller att inget förändringsbehov har funnits besvaras fråga med *"Inget förändringsbehov har funnits"*.

"Ej relevant"

Om frågan inte är relevant för den som frågan avser väljs detta alternativ.

"Vet ej"

Om den som svarar inte kan göra en skattning beroende på att han/hon inte kan bilda sig en uppfattning väljs detta alternativ.

Det är alltid uppfattningen hos den som betygsfrågan är ställd till som ska redovisas. Om betygsfrågan avser ett område som inte finns upptagen i genomförandeplanen ska en skattning ändå göras, men enbart om det har funnits ett förändringsbehov vid inledningen av insatsen.

Exempel fråga 30

30. Hur har barnets/ungdomens identitet utvecklats under placeringen?

Inget förändringsbehov har funnits	Försämrats	Ingen förändring	Förbättrats något	Tydlig förbättring	Stor förbättring	Vet ej
(-)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(-)
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Om det inte har funnits anledning att fokusera på frågan under placeringstiden eller inget förändringsbehov har funnits besvaras fråga med *"Inget förändringsbehov har funnits"*.

Frågorna besvaras av socialsekreteraren (1-38, 59)

1) (S) KOMMUN

Vilken kommun har gjort placeringen?

2) (S) STADSDEL

Vilken stadsdel i kommunen har gjort placeringen?

3) (S) KÖN

Pojke eller flicka?

- Pojke
 Flicka

4) (S) TYP AV UPPFÖLJNING

Vilken typ av uppföljning är detta?

- Årlig uppföljning
 Uppföljning efter avslutad insats

Om denna uppföljning är en årlig uppföljning ska svaren avse barnets/ungdomens förhållanden och utveckling under det senaste året.

5) (S) ÅR UPPFÖLJNING

Vilket år gjordes denna uppföljning?

- 2013 2014 2015
 2016 2017 2018

6) (S) ÅLDER VID PLACERING

Ålder vid inledningen av placeringen?

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Påbörjat år. T.ex. 13,5 år ange 13.

7) (S) ÅLDER VID UPPFÖLJNING

Ålder när denna uppföljning genomförs?

Påbörjat år. T.ex. 13,5 år ange 13.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8) (S) HUVUDSKÄL TILL PLACERING

Vilket var, enligt utredningen, huvudskäl till placeringen?

Endast ett alternativ kan anges. Alternativen är utifrån Socialstyrelsens definitioner "skäl till insats". Om det finns flera orsaker till placering, ange det som orsakar störst problem i barnets/ungdomens liv. Förkortningar: Rel. = relaterat, Funk neds. = Funktionsnedsättning

☐ Omsorgsbrister	☐ Alkohol- eller annat drogmissbruk hos ungdom
☐ Övergrepp mot barnet/ungdomen	☐ Andra beteendeproblem hos ungdom
☐ Våld eller hot om våld i familjen	☐ Somatiska problem/funk.neds. hos ungdom
☐ Andra familjekonflikter	☐ Psykiska problem/funk.neds. hos ungdom
☐ Somatiska problem/funk.neds. hos förälder	☐ Annat skäl rel. till ungdomens eget beteende
☐ Psykiska problem/funk.neds. hos förälder	☐ Förälders/föräldrars död
☐ Alkohol- eller annat drogmissbruk hos förälder	☐ Barnet/ungdomen övergivet
☐ Förälder anhållen, häktad eller i fängelse	☐ Saknar vårdnadshavare i Sverige
☐ Annat skäl rel. till föräldrars problem/beteende	☐ Annan orsak
☐ Kriminalitet hos barn/ungdom	

9) (S) ÖVRIGA SKÄL TILL PLACERING
Vilka övriga skäl fanns till placeringen?

Flera svarsalternativ kan väljas. Alternativen är utifrån Socialstyrelsens definitioner 'skäl till insats'.

☐ Inga övriga skäl finns	☐ Alkohol- eller annat drogmissbruk hos ungdom
☐ Omsorgsbrister	☐ Andra beteendeproblem hos ungdom
☐ Övergripping mot barnet/ungdomen	☐ Somatiska problem/funk.neds. hos ungdom
☐ Våld eller hot om våld i familjen	☐ Psykiska problem/funk.neds. hos ungdom
☐ Andra familjekonflikter	☐ Annat skäl rel. till ungdomens eget beteende
☐ Somatiska problem/funk.neds. hos förälder	☐ Förälders/föräldrars död
☐ Psykiska problem/funk.neds. hos förälder	☐ Barnet/ungdomen övergivet
☐ Alkohol- eller annat drogmissbruk hos förälder	☐ Saknar vårdnadshavare i Sverige
☐ Förälder anhållen, häktad eller i fängelse	☐ Annan orsak
☐ Annat skäl rel. till föräldrars problem/beteende	
☐ Kriminalitet hos barn/ungdom	

10) (S) UTFÖRARE
Vilken organisation ansvarar för familjehemmet?

Svara "Egen kommun" om familjehemmet hanteras av den egna kommunen.

Utförare:

Saknas utföraren i listan i systemet, välj alternativet "(EJ SPECIFICERAT)" i systemet. Skicka email till support@diosentic.se och ange namn på organisationen som ansvarar för familjehemmet.

11) (S) TYP AV UTFÖRARE
Vilken typ av utförare har använts?

- Ramavtalsleverantör
- Direktupphandlad
- Egen regi

Med "Egen regi" menas verksamhet som kommun bedriver själv i den egna förvaltningen. Egna kommunala bolag är EJ egen regi.

12) (S) TYP AV FAMILJEHEM
Vilken typ av familjehem har använts?

- Familjehem
- Jourhem
- Nätverks hem
- Konsulentstödda/förstärkta familjehem

Alternativen är utifrån Socialstyrelsens kategorisering. Med nätverks hem menas placering hos släkting eller annan närstående.

13) (S) LAGRUM
Utifrån vilket lagrum gjordes placeringen?

Om lagrum är bytt under placeringstiden, ange det lagrum som gällde senast.

- SoL
- LVU
- LSU

14) (S) DIAGNOS STÄLLD
Har barnet/ungdomen en skriftlig dokumenterad diagnos ställd av psykolog eller psykiatriker?

- Ej relevant
- Skriftlig diagnos finns
- Skriftlig diagnos finns ej
- Vet ej

15) (S) TYP AV DIAGNOS
Vilken diagnos är ställd?

Flera svarsalternativ kan väljas. Diagnosen ska vara skriftlig för att räknas.

☐ Ej relevant	☐ Skriftlig diagnos finns ej
☐ Autismspektrumstörning	☐ ADHD/ADD
☐ Autism	☐ Annan psykiatrisk diagnos
☐ Vet ej	

16) (S) AKUT INSATS
Inleddes placeringen som en akut åtgärd eller var det ett led i en planering?

- Akut placering
- Planerad placering
- Vet ej

Med akut placering menas en placering som sker samma dag eller dagen efter (inom 48 tim) efter fattat beslut.

17) (S) TIDIGARE PLACERING
Har barnet/ungdomen varit placerad tidigare?
Om ja, ange vårdform. Flera svarsalternativ kan väljas.

☐ Ingen tidigare placering	☐ Familjehem
☐ Jourhem	☐ HVB
☐ SiS	☐ Annat
☐ Vet ej	

18) (S) ANTAL TIDIGARE PLACERINGAR
Hur många gånger har barnet/ungdomen varit placerad tidigare? Placeringar oavsett vårdform.

☐ Ingen tidigare placering	☐ 1-3 ggr
☐ 4-6 ggr	☐ 7-10 ggr
☐ 11 eller fler ggr	☐ Vet ej

19) (S) TID SENASTE PLACERING

Hur länge har den nuvarande placeringen pågått?

- < 1 mån
 1 - 6 mån
 7 mån - 2 år
 3 - 5 år
 > 5 år

Ange påbörjad tid.

Exempel:

Placeringen var 6,5 mån, ange 6 mån.

20) (S) TOTAL PLACERINGSTID

Hur länge har barnet/ungdomen varit placerat i någon vårdform, alla sammanräknade?

- Ingen tidigare placering
 1 - 2 år
 6 - 10 år
 > 15 år
- < 1 år
 3 - 5 år
 11 - 15 år
 Vet ej

Ange påbörjad tid.

Exempel:

Placeringen var 5,5 år, ange 5 år.

21) (S) SAMMANBROTT

Avslutades placeringen planerat eller i sammanbrott?

- Ej relevant, årlig uppföljning
 Planerat avslut
 Sammanbrott, barnet/ungdomens beslut
 Sammanbrott, vårdnadshavarens beslut
 Sammanbrott, familjehemmets beslut
 Sammanbrott, socialtjänstens beslut

Om placeringen avslutades i sammanbrott, välj vem som fattade beslutet.

Med sammanbrott menas avslut som är oplanerade och sker i förtid.

Källa: Vinnerljung et al (2001)

22) (S) BOENDE EFTER INSATS

Vart flyttade barnet/ungdomen efter avslutad insats?

- Ej relevant, årlig uppföljning
 Föräldrahem
 HVB-hem
 SiS
 Eget boende
 Kvar i Familjehemmet
 Familjehemsplacering i barnets/ungdomens kontaktfamilj
 Annat Familjehem
 Stödboende/träningslägenhet
 Annat boende
 Vet ej

23) (S) PLANERAD SYSSELSÄTTNING

Fanns det vid utskrivningstillfället en planering för skolgång/sysselsättning efter placeringen?

- Ej relevant, årlig uppföljning
 Skolgång/sysselsättning planerad
 Skolgång/sysselsättning ej planerad
 Vet ej

24) (S) MÅL UPPNÅDDA

Är målen i genomförandeplanen uppnådda?

- (1) Inte alls
 (2) Till mycket liten del
 (3) Till viss del
 (4) Till stor del
 (5) Fullständigt
 (-) Vet ej

25) (S) SAMARBETE PROFESSIONELLAHar familjehemmet samverkat/samarbetat utifrån målen med andra professionella/andra huvudmän?
Tex med skola/landsting

- (-) Ej relevant
 (1) Inte alls
 (2) Till mycket liten del
 (3) Till viss del
 (4) Till stor del
 (5) Fullständigt
 (-) Vet ej

26) (S) RELATION MED FÖRÄLDRAR

Hur nöjd eller missnöjd är du med familjehemmets sätt att tillgodose barnet/ungdomens behov av kontakter med sina föräldrar?

- (-) Ej relevant
 (1) Mycket missnöjd
 (2) Missnöjd
 (3) Varken nöjd eller missnöjd
 (4) Nöjd
 (5) Mycket nöjd
 (-) Vet ej

27) (S) RELATION MED SYSKON

Hur nöjd eller missnöjd är du med familjehemmets sätt att tillgodose barnet/ungdomens behov av kontakter med sina syskon?

- (-) Ej relevant
 (1) Mycket missnöjd
 (2) Missnöjd
 (3) Varken nöjd eller missnöjd
 (4) Nöjd
 (5) Mycket nöjd
 (-) Vet ej

28) (S) SOMATISK HÄLSA

Hur har barnets/ungdomens somatiska hälsa utvecklats under placeringen?

- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

Utifrån BBIC's behovsområden. Om ungdom med svårt problem har gjort framsteg som får anses som stort för denna, ska det anges som en stor förbättring (nivan om framsteg utifrån en allmän skala får anses begränsat). Om det inte har funnits anledning att fokusera på frågan under placeringstiden eller att inget förändringsbehov har funnits bevaras frågan med "Inget förändringsbehov har funnits".

29) (S) PSYKISK HÄLSA

Hur har barnets/ungdomens psykiska hälsa utvecklats under placeringen?

- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

Utifrån BBIC's behovsområden. Om ungdom med svårt problem har gjort framsteg som får anses som stort för denna, ska det anges som en stor förbättring (nivan om framsteg utifrån en allmän skala får anses begränsat). Om det inte har funnits anledning att fokusera på frågan under placeringstiden eller att inget förändringsbehov har funnits bevaras frågan med "Inget förändringsbehov har funnits".

30) (S) IDENTITET STÄRKTS

Hur har barnets/ungdomens identitet utvecklats under placeringen?

- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

Utifrån BBIC's behovsområden. Om ungdom med svårt problem har gjort framsteg som får anses som stort för denna, ska det anges som en stor förbättring (nivan om framsteg utifrån en allmän skala får anses begränsat). Om det inte har funnits anledning att fokusera på frågan under placeringstiden eller att inget förändringsbehov har funnits bevaras frågan med "Inget förändringsbehov har funnits".

31) (S) UTBILDNING, MÅL UPPNÅDDA

Hur barnet/ungdomen uppnått kunskapsmål under placeringstiden?

- Ej relevant, går ej i skola
- Har ej fått betyg ännu
- Ej godkänd i alla kärnämnen
- Godkänd i alla kärnämnen
- Godkänd i ALLA ämnen
- Vet ej

Ge ett endast om barnet/ungdomen har fått ett skriftligt betyg från skolan.

32) (S) KÄNSLOUTVECKLING

Hur har barnet/ungdomen utvecklats känslomässigt och beteendemässigt under placeringen?

- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

Utifrån BBIC's behovsområden. Om ungdom med svårt problem har gjort framsteg som får anses som stort för denna, ska det anges som en stor förbättring (nivan om framsteg utifrån en allmän skala får anses begränsat). Om det inte har funnits anledning att fokusera på frågan under placeringstiden eller att inget förändringsbehov har funnits bevaras frågan med "Inget förändringsbehov har funnits".

33) (S) SOCIALA RELATIONER

Hur har barnets/ungdomens familje- och sociala relationer utvecklats under placeringen?

- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

Utifrån BBIC's behovsområden. Om ungdom med svårt problem har gjort framsteg som får anses som stort för denna, ska det anges som en stor förbättring (nivan om framsteg utifrån en allmän skala får anses begränsat). Om det inte har funnits anledning att fokusera på frågan under placeringstiden eller att inget förändringsbehov har funnits bevaras frågan med "Inget förändringsbehov har funnits".

34) (S) SOCIALT UPPTRÄDANDE

Hur har barnets/ungdomens sociala förmåga utvecklats under placeringen?

- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

Utifrån BBIC's behovsområden. Om ungdom med svårt problem har gjort framsteg som får anses som stort för denna, ska det anges som en stor förbättring (nivan om framsteg utifrån en allmän skala får anses begränsat). Om det inte har funnits anledning att fokusera på frågan under placeringstiden eller att inget förändringsbehov har funnits bevaras frågan med "Inget förändringsbehov har funnits".

35) (S) FÖRÄLDRAFÖRMÅGA

Hur har föräldrarnas förmåga till föräldraskap utvecklats under placeringen?

- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

36) (S) SAMARBETE SOCIALSEKRETERARE

Hur nöjd eller missnöjd är du med familjehemmets samarbete med dig som socialsekreterare?

- (1) Mycket missnöjd
- (2) Missnöjd
- (3) Varken nöjd eller missnöjd
- (4) Nöjd
- (5) Mycket nöjd
- (-) Vet ej

37) (S) OMHÄNDERTAGEN I VARDAGEN

Hur anser du att barnet/ungdomen blev omhändertagen i vardagen under placeringen?

- (1) Dåligt
- (2) Ganska dåligt
- (3) Varken bra eller dåligt
- (4) Bra
- (5) Mycket bra
- (-) Vet ej

Frågorna besvaras av barnet/ungdomen (39-58)

Information

Vi vill ge dig och andra barn och ungdomar som är/varit i familjehem möjlighet att komma till tals och berätta om hur du har det/har haft det under din tid i familjehemmet. Alla som är/varit i familjehem får den här möjligheten att berätta om sina upplevelser. Genom att vi tar reda på allas erfarenheter får vi större kunskaper om vad som fungerar och inte fungerar. Vi vill att alla barn i familjehem ska ha det så bra som möjligt

Det är självklart frivilligt att svara på frågorna! Dina svar är anonyma och de matas in i en databas utan att de går att spåra till dig, det är bara ålder, kön, hur länge du varit placerad osv. Och som sagt - hur du värderar insatsen.

Är det här OK för din del?

Behandling av indirekta personuppgifter

Genom att besvara frågorna godkänner du att vi använder dina svar för att förbättra för alla som bor i familjehem. Databasen delas med andra kommuner som använder denna uppföljningsmetod. Informationen kommer även att ligga till grund för forskning.

Betygsskalan

Det förekommer betygsfrågor i enkäten och betygsskalan som vi använder beskrivs nedan.

Betyg (1) och (2) är underkänt, där (1) är sämst.

Betyg (3), (4) och (5) är godkänt, där (5) är bäst.

Betyg (-) innebär att svaret inte ingår i beräkningar av medelbetyg.

Texten efter betygssiffran är enbart en hjälptext för att lättare kunna göra ett val.

38) (S) BARNETS MEDVERKAN

Har barnet/ungdomen medverkat i uppföljningen?

- Ja
- Nej

39) (B) TRYGG I FAMILJEHEMMET
Kände/känner du dig trygg i familjehemmet?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

40) (B) LITA PÅ FAMILJEHEMSFÖRÄLDRARNA
Litade/litar du på familjehemsföräldrarna?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

41) (B) SNÄLLA FAMILJEHEMSFÖRÄLDRAR
Var/är familjehemsföräldrarna snälla?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

42) (B) RESPEKTFULLT BEMÖTANDE
Blev/blir du bemött med respekt?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

Text:
Fick/blev du vara ifred när du ville det?
Fick/blev du tala i telefon när du ville det?
Lyssnade/lyssnar de på dig när du kom med förslag?
Knackade/knacker familjehemsföräldrarna på dörren
innan de öppnade?

43) (B) TILLGÅNG TILL FAMILJEHEMSFÖRÄLDRARNA
Fanns/finns familjehemsföräldrarna tillgängliga
när du hade/har det svårt?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

44) (B) MATEN
Hur var/är maten i familjehemmet?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Dålig
- (2) Ganska dålig
- (3) Varken bra eller dålig
- (4) Bra
- (5) Mycket bra
- (-) Vet ej

45) (B) PÅVERKA VARDAGEN
Fick/får du vara med och besluta om frågor som
rörde/rör dig i vardagen? Text: fritidsaktiviteter, kläder, tillgång till Internet.

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

46) (B) KOST- OCH MOTIONSVANOR
Hur var/är dina kost- och motionsvanor under
familjehemsplaceringen?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Dåliga
- (2) Ganska dåliga
- (3) Varken bra eller dåliga
- (4) Bra
- (5) Mycket bra
- (-) Vet ej

47) (B) FRITID
Hur nöjd var/är du med din fritid under placeringen?
Fritidsaktiviteter, kultur, utflykter, motion

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (1) Mycket missnöjd
- (2) Missnöjd
- (3) Varken nöjd eller missnöjd
- (4) Nöjd
- (5) Mycket nöjd
- (-) Vet ej

48) (B) HJÄLP MED SKOLARBETE
Fick/får du den hjälp du behövde/behöver
med ditt skolarbete?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (-) Ej relevant - går ej i skola
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

49) (B) SKOLRESULTAT

Hur går det i skolan?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (-) Ej relevant - går ej i skola
- (1) Dåligt
- (2) Ganska dåligt
- (3) Varken bra eller dåligt
- (4) Bra
- (5) Mycket bra
- (-) Vet ej

50) (B) HJÄLP MED LÄKARE

Har du fått komma till läkare eller vårdcentral när du behövt det?

- Barnet/ungdomen har ej medverkat
- Behövde aldrig komma till läkare
- Nej, aldrig
- Ibland
- Ja, alltid

51) (B) HJÄLP MED TANDLÄKARE

Har du fått komma till tandläkare när du behövt det?

- Barnet/ungdomen har ej medverkat
- Behövde aldrig komma till tandläkare
- Nej, aldrig
- Ibland
- Ja, alltid

52) (B) TRÄFFA FÖRÄLDRAR

Fick/får du träffa dina föräldrar tillräckligt mycket?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (-) Ej relevant
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

53) (B) TRÄFFA SYSKON

Fick/får du träffa dina syskon tillräckligt mycket?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
- (-) Ej relevant
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

54) (B) PSYKISK OHÄLSA

Hur mår/mådde du under familjehemsplaceringen?

- (-) Barnet/ungdomen har ej medverkat
 - (1) Mycket dåligt
 - (2) Dåligt
 - (3) Varken bra eller dåligt
 - (4) Bra
 - (5) Mycket bra
 - (-) Vet ej
- Exempel på orsaker:
- Ledsnad
- Stressad
- Sömnstörningar
- Nedstämdhet och trötthet
- Årstörningar
- Oro och ångest
- Sjukvårdsarbetande
- Känsla av osäkerhet
- Koncentrationssvårigheter
- Dåligt självförhållande

55) (B) SKÅL TILL PLACERING

Vet du om varför du har varit placerad i familjehemmet?

- Barnet/ungdomen har ej medverkat
- Ja
- Inte helt säker
- Nej

56) (B) KRÄNKNINGAR

Har du någon gång blivit utsatt för en allvarlig kränkande eller på annat sätt obehaglig behandling?

- Barnet/ungdomen har ej medverkat
- Ja
- Nej
- Vet ej

T.ex. att någon utsett dig för fysisk bestraffning, fysiska, psykiska eller sexuella hot, län, mobbing, förödmjukande tillrättvisning. Om barnet inte vill berätta eller om socialsekreteraren bedömer att det är olämpligt att ställa frågan, svara "Vet ej". Alternativt "Ja" och "Nej" får bara väljas om barnet själv har svarat på frågan. Begreppet kränkning kan vara vidett ett svåruttryck. I begreppet ligger en upplevelse som kan variera mellan olika individer.

57) (B) KRÄNKNINGAR - AV VEMOm du blivit utsatt för allvarliga kränkningar, vem utsatte dig för detta? Flera svarsalternativ kan väljas.

- Barnet/ungdomen har ej medverkat
- Har aldrig blivit kränkt
- Familjehemsförälder
- Annat barn i familjehemmet
- Annan person i familjehemmet
- Annan person
- Vet ej

58) (B) ÅTERKOMMANDE KRÄNKNINGAR

Hur ofta inträffade kränkningarna?

- Barnet/ungdomen har ej medverkat
- Har aldrig blivit kränkt
- Vid enstaka tillfälle
- Vid flera tillfällen
- Regelbundet återkommande

Frågorna besvaras av vårdnadshavaren (60-75)

Information

Vi vill ge dig och alla andra i en liknande situation möjlighet att komma till tals och berätta om hur du och ditt barn/ungdom har haft det. Genom att vi tar reda på allas erfarenheter får vi större kunskap om vad som fungerar och inte fungerar.

Syftet med intervjuerna är att vi ska kunna erbjuda bästa möjliga familjehemsplaceringar. Du deltar självklart frivilligt. Dina svar behandlas anonymt och det läggs inte in några personuppgifter, bara ålder, kön och motsvarande.

Är det här OK för din del?

Behandling av indirekta personuppgifter

Genom att besvara frågorna godkänner du att vi använder dina svar till grund för att förbättra insatserna. Databasen delas med andra kommuner som använder denna uppföljningsmodell. Informationen kommer även att ligga till grund för forskning för att förbättra för personer i samma situation som du.

Betygsskalan

Det förekommer betygsfrågor i enkäten och betygsskalan som vi använder beskrivs nedan.

Betyg (1) och (2) är underkänt, där (1) är sämst.

Betyg (3), (4) och (5) är godkänt, där (5) är bäst.

Betyg (-) innebär att svaret inte ingår i beräkningar av medelbetyg.

Texten efter betygssiffran är enbart en hjälptext för att lättare kunna göra ett val.

59) (S) VÅRDNADSHAVARENS MEDVERKAN

Har vårdnadshavaren/na medverkat i uppföljningen?

- Ja
- Nej

Om föräldrar/vårdnadshavare inte vill medverka eller om man inte får tag i dessa, ska följande frågor (60 - 75) inte besvaras, dvs besvara denna fråga med 'Nej'. Samma sak gäller om ungdomen är myndig.

60) (V) VÅRDNADSHAVARE

Vilken vårdnadshavare har svarat på frågorna?

- Vårdnadshavare har ej medverkat
- Far
- Mor
- Både far och mor
- Annan vårdnadshavare

61) (V) HJÄLP MED PROBLEM

Fick/får ditt barn hjälp med de problem som var orsaken till placeringen?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Ej relevant - problem primärt inte hos barnet
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

62) (V) HJÄLP MED SKOLARBETE

Fick/får ditt barn den hjälp det behövde med sitt skolarbete?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Ej relevant - går ej i skola
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

63) (V) SKOLRESULTAT

Hur har skolresultaten förändrats under placeringen?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Ej relevant - går ej i skola
- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

64) (V) TRIVSEL I FAMILJEHEMMET

Hur trivdes/trivs ditt barn i familjehemmet?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (1) Dåligt
- (2) Ganska dåligt
- (3) Varken bra eller dåligt
- (4) Bra
- (5) Mycket bra
- (-) Vet ej

65) (V) HJÄLP MED LÄKARE

Fick/får ditt barn hjälp med att komma till läkare eller vårdcentral när han/hon behövt det?

- Vårdnadshavare har ej medverkat
- Behövde aldrig
- Nej, aldrig
- Ibland
- Ja, alltid
- Vet ej

66) (V) HJÄLP MED TANDLÄKARE

Fick/får ditt barn hjälp med att komma till tandläkare när han/hon behövt det?

- Vårdnadshavare har ej medverkat
- Behövde aldrig
- Nej, aldrig
- Ibland
- Ja, alltid
- Vet ej

67) (V) STÖD TILL BARN

Fick/får ditt barn stöd och hjälp från familjehemsföräldrarna när han/hon behövde det?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (1) Dåligt
- (2) Ganska dåligt
- (3) Varken bra eller dåligt
- (4) Bra
- (5) Mycket bra
- (-) Vet ej

68) (V) FÖRÄLDRAFÖRMÅGA

Hur har din föräldraförmåga förändrats under placeringen?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

69) (V) PSYKISK HÄLSA

Hur har ditt barns/ungdoms psykiska hälsa förändrats under placeringen?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämring
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

70) (V) UMGÄNGE MED BARN

Fungerade/fungerar umgänget mellan dig och ditt barn under placeringen?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

71) (V) TRÄFFA SYSKON

Fungerade/fungerar umgänget mellan ditt barn och hans/hennes syskon under placeringen?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Ej relevant
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

72) (V) BEMÖTANDE - FÖRÄLDER

Hur har du som förälder blivit bemött av familjehemsföräldrarna?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Ej relevant
- (1) Dåligt
- (2) Ganska dåligt
- (3) Varken bra eller dåligt
- (4) Bra
- (5) Mycket bra
- (-) Vet ej

73) (V) TRYGGHET - BARN

Var/är du trygg med hur ditt barn hade det i familjehemmet?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (1) Aldrig
- (2) Ibland
- (3) Ofta
- (4) För det mesta
- (5) Alltid
- (-) Vet ej

74) (V) BARNETS INTRESSEN

Hur har ditt barns intressen utvecklats under placeringen? T.ex. fritid, aktiviteter

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

75) (V) KOSTVANOR

Hur har ditt barns kost- och motionsvanor förändrats under placeringen?

- (-) Vårdnadshavare har ej medverkat
- (-) Inget förändringsbehov har funnits
- (1) Försämrats
- (2) Ingen förändring
- (3) Förbättrats något
- (4) Tydlig förbättring
- (5) Stor förbättring
- (-) Vet ej

Resultat från systematisk uppföljning av barns upplevelser i familjehemsvård

– exemplet UBU-F

